

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 29.01.1998
COM(1998) 40 τελικό

Έκθεση για τη χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια και τη συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, η οποία διέπεται από τον κανονισμό (ΕΟΚ 443/92) του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992 (ΕΕ L52, 27.2.92, σ. 1).

(υποβληθείσα από την Επιτροπή)

<u>ΠΡΟΟΙΜΙΟ.</u>	3
Η ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ.	4
<u>1. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ, 1991-1995</u>	5
1.1. ΣΥΝΟΨΗ	5
1.2. ΑΣΙΑ	8
1.3. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	15
<u>2: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ (ΕΚ) ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ.</u>	23
2.1. ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	23
2.1.1. Το ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΪΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΙΑ	23
2.1.2. Το ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΪΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	23
2.2 ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΑΛΛΑ, 1991-1995	24
2.3. Ο ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΑΛΛΑ ΑΡΙΘ. 443/92 ΤΗΣ 25 / 2 / 1992.	28
2.4. ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΔΙΜΕΡΩΝ ΣΥΜΦΩΝΙΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΥΜΕΡΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ.	31
<u>3: ΟΙ ΛΕΠΤΟΜΕΡΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ, 1991 ΕΩΣ 1995.</u>	33
3.1. ΓΕΝΙΚΗ ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ	33
3.2. ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ: ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	38
3.2.1. ΑΣΙΑ	38
3.2.2. ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ	40
<u>4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.</u>	42
<u>ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ</u>	43

Έκθεση για τη χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια και τη συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής, η οποία διέπεται από τον κανονισμό (ΕΟΚ 443/92) του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992 (ΕΕ L52, 27.2.92, σ. 1).

Προοίμιο.

Στόχος της παρούσας έκθεσης είναι η εκτέλεση μιας υποχρέωσης που θεσπίστηκε με τον κανονισμό του Συμβουλίου της 25ης Φεβρουαρίου 1992 (ΕΟΚ 443/92) **«περί χρηματοδοτικής και τεχνικής βοήθειας καθώς και οικονομικής συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες της Λατινικής Αμερικής και Ασίας»**. Ειδικότερα, στο άρθρο 16 του κανονισμού αναφέρεται ότι:

".....η Επιτροπή υποβάλλει, στο τέλος κάθε πενταετίας,¹ συνολική έκθεση που περιλαμβάνει τα αποτελέσματα της τακτικής αξιολόγησης προκειμένου να καταστούν σαφείς όχι μόνον οι όροι εκτέλεσης των σχεδίων και προγραμμάτων αλλά και η ανάγκη να διατηρηθούν ή να τροποποιηθούν οι κατευθύνσεις που διέπουν τη βοήθεια."

Μετά από αίτημα του Συμβουλίου που υπεβλήθη την 1η Ιουνίου 1995, η Επιτροπή έχει ήδη αρχίσει ουσιαστική και σφαιρική αξιολόγηση της αναπτυξιακής συνεργασίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις χώρες που καλύπτονται από τη Σύμβαση Λομέ (ΑΚΕ) και τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας, της Λατινικής Αμερικής και της Μεσογείου (ΑΛΑΜΕΔ). Όπως γνωστοποιήθηκε ήδη στο Συμβούλιο, η Επιτροπή δεσμεύθηκε να υποβάλει την έκθεση σχετικά με την εν λόγω εργασία αξιολόγησης στο Συμβούλιο εντός του 1998.

Η παρούσα έκθεση κατ' ουδένα τρόπο προδικάζει, ούτε πρέπει να εκληφθεί, υπό οποιαδήποτε έννοια ως προκαταρκτικό σχέδιο αυτής της εκτενέστερης και πληρέστερης εργασίας αξιολόγησης. Στόχος του παρόντος εγγράφου είναι μάλλον να παρουσιάσει τα στοιχεία τα σχετικά με την κοινοτική βοήθεια και τη συνεργασία με τις χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής (ΑΛΑ), τις οποίες καλύπτει ο προαναφερόμενος κανονισμός, για τα πρώτα πέντε έτη εφαρμογής του (1991-1995) στο πλαίσιο των κοινωνικών και οικονομικών εξελίξεων που σημειώθηκαν στις χώρες ΑΛΑ κατά την ίδια περίοδο. Εντούτοις, για λόγους συνέπειας και συνοχής, η παρούσα έκθεση βασίζεται κατά μέγα μέρος στο ίδιο σώμα βασικών δεδομένων που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία αξιολόγησης, ιδίως όσον αφορά τις αναλήψεις και τις εκταμιεύσεις της χαριστικής χρηματοδότησης για αναπτυξιακή συνεργασία προς χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

Τα εν λόγω δεδομένα παρουσιάζουν διάφορες αναλύσεις όλων των μορφών βοήθειας συνολικά προς τις χώρες ΑΛΑ, και όχι μόνον όσων καλύπτονται από τον κανονισμό 443/92. Λόγω της ευρείας αυτής κάλυψης, τα δεδομένα επιτρέπουν μόνον σχετικά γενική κρίση όσον αφορά τόσο τον τρόπο ανάληψης και εκταμίευσης των κεφαλαίων αναπτυξιακής συνεργασίας που διέπονται από τον κανονισμό, όσο και την έκταση στην οποία πληρώθηκαν οι προϋποθέσεις του. Έτσι, θα πρέπει να υπομνησθεί ότι, ο

¹ Στην παρούσα περίπτωση περιλαμβάνεται η περίοδος 1991 έως 1995.

κανονισμός, αν και περιλαμβάνει μια γενική δήλωση για την κοινοτική πολιτική αναπτυξιακής συνεργασίας. και ουσιαστικά είναι το μοναδικό νομικό κείμενο που θεσπίζει γενικό πλαίσιο για τη συνεργασία με τις χώρες ΑΛΑ, παρέχει τη νομική βάση για τη λειτουργία τεσσάρων γραμμών του προϋπολογισμού, και συγκεκριμένα των B7-3000 και B7-3001 για την Ασία και B7-3100 και B7-3110 για τη Λατινική Αμερική. Οι πρώτες γραμμές κάθε ζεύγους καλύπτουν τη Χρηματοδοτική και Τεχνική Βοήθεια και οι δεύτερες την Οικονομική Συνεργασία. Το σύνολο των αναλήψεων στο πλαίσιο αυτών των τεσσάρων γραμμών του προϋπολογισμού είναι διαθέσιμο και παρουσιάζεται στα Παραρτήματα της παρούσας έκθεσης. Ωστόσο, δεν υπάρχει λεπτομερής ανάλυση των εν λόγω αναλήψεων και ο περιορισμός αυτός καθιστά την παρούσα εκτίμηση των δράσεων που αναλαμβάνονται με τους πόρους των εν λόγω γραμμών του προϋπολογισμού με βάση στοιχεία ευρύτερης κάλυψης, στην καλύτερη περίπτωση, προσεγγιστικά.

Είναι επίσης σημαντικό να θυμίσουμε ότι ο κανονισμός περιλαμβάνει τη βοήθεια και συνεργασία με την Κίνα και το Μακάο, το Ιράν, το Ιράκ και την Υεμένη. Στους πίνακες που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της παρούσας έκθεσης λαμβάνεται υπόψη το γεγονός αυτό.

Η Δομή της Έκθεσης

Το κύριο μέρος της παρούσας έκθεσης περιλαμβάνει τρία μεγάλα τμήματα, εκ των οποίων το πρώτο περιγράφει τις κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις στις αντίστοιχες χώρες της Ασίας (Νότιος και Νοτιοανατολική Ασία και Κίνα - παράγραφος 1.2) και της Λατινικής Αμερικής (παράγραφος 1.3) κατά την περίοδο αναφοράς και υπογραμμίζει τις διαφορετικές αναπτυξιακές εμπειρίες των εν λόγω περιοχών. Το τμήμα 2 εκθέτει συνοπτικά τις αρχές που διέπουν την αναπτυξιακή πολιτική της Κοινότητας και εξετάζει την έκταση στην οποία απέκτησαν λειτουργικό περιεχόμενο μέσω του κανονισμού. Το Τμήμα 3 εξετάζει τις αναλήψεις και εκταμιεύσεις επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας (ΕΑΒ) - από τον τακτικό ετήσιο προϋπολογισμό της Κοινότητας - που διενεργήθηκαν από την Επιτροπή κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς στο πλαίσιο των κύριων κεφαλαίων. Η έκθεση τελειώνει με μικρό κεφάλαιο συμπερασμάτων.

1. Οικονομικές και Κοινωνικές Εξελίξεις στην Ασία και στη Λατινική Αμερική, 1991-1995

1.1. Επισκόπηση

Πίνακας 1.1.1: Βασικά Δεδομένα

	Νότιος Ασία	Ανατολική Ασία	Λατινική Αμερική
Σύνολο πληθυσμού (εκατ., 1994)	1.270,0	1.761,8	463,9
Αύξηση του πληθυσμού (% ετησίως, 1980-95)	2,1	1,5	1,9
Αύξηση του ΑΕγχΠ (ετήσιος μέσος όρος, % 1990-95)	4,6	10,3	3,2
Αύξηση του κατά κεφαλή ΑΕΠ (ετήσιος μέσος όρος, %, 1985-95)	2,9	7,2α	0,3
Συντελεστής εξυπηρέτησης του χρέους (% εξαγωγών, 1995)	24,6	12,8	26,2
Ποσοστό θνησιμότητας κάτω των 5 ετών (ανά 1000 γεννήσεις ζώντων, 1995)	106	53	47
Μερίδιο εισοδήματος του φτωχότερου ενός πέμπτου (% δεκαετία 1990)	8,8	6,9	4,5
Χάσμα φτώχειας (% 1993)	12,6	7,8	9,1
Αναλόγιστος πληθυσμός (εκατ)	416	210	43
Εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (τόνοι κατά κεφαλή, 1992)	0,7	2,1	3,4
Συνολικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (εκατομμύρια τόνοι, 1992)β	1.625	870	2.251

1. Τα στοιχεία για τη Λατινική Αμερική περιλαμβάνουν την Καραϊβική

2. Τα στοιχεία για την Ανατολική Ασία καλύπτουν τη Νοτιοανατολική Ασία, η οποία περιλαμβάνει τις χώρες της πρώην Ινδοκίνας και την Κίνα.

Πηγή: Διεθνής Τράπεζα - *World Development Indicators, 1997, World Development Report 1997*

α: Η Ανατολική Ασία περιλαμβάνει τον Ειρηνικό. β: Σχετικά με τις συνολικές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα εθνικά σύνολα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα έχουν περιορισμένη χρησιμότητα για την ανάλυση, διότι εξαρτώνται τόσο από το μέγεθος του πληθυσμού, όσο και από το επίπεδο βιομηχανικής δραστηριότητας. Οι κατά κεφαλή εκπομπές προσφέρουν καλύτερο μέτρο για τη σύγκριση των εκπομπών που απορρέουν από το μέσο μερίδιο των ατόμων στην εθνική βιομηχανική δραστηριότητα. UNEP *World Resources, 1996-97*, σελ. 314.

Η **Ασία** σημείωσε σχετικά υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης κατά τα τελευταία έτη (βλ. Πίνακα 1.1.1). Οι οικονομίες της **Νοτίου Ασίας**, για παράδειγμα, σημείωσαν κατά την περίοδο αναφοράς μέσο ποσοστό ετήσιας αύξησης 4,6 % σε πραγματικούς όρους. Παρόλο που η περιοχή συνεχίζει να έχει το μεγαλύτερο μερίδιο πληθυσμού σε κατάσταση φτώχειας παγκοσμίως, εντούτοις λόγω εν μέρει της σχετικά ισχυρής ανάπτυξης, το ποσοστό των φτωχών μεταξύ του πληθυσμού μειώθηκε από 45% σε 43%. Η ανθρώπινη φτώχεια ωστόσο, όπως αντικατοπτρίζεται από τους κοινωνικούς δείκτες, παραμένει διαδεδομένη: περισσότερα από το 50% των παιδιών ηλικίας κάτω των πέντε ετών στη Νότιο Ασία έχουν βάρος μικρότερο του φυσιολογικού, ενώ μόνο το 48% των ενηλίκων είναι εγγράμματοι.

Η **Νοτιοανατολική Ασία** σημείωσε πολύ υψηλότερα ποσοστά ανάπτυξης κατά την περίοδο αναφοράς, τα οποία αντικατοπτρίζουν σε ουσιαστικό βαθμό την αυξανόμενη ένταξη των οικονομιών των αναπτυσσόμενων χωρών στον κύριο όγκο του παγκοσμίου εμπορίου, και ιδίως των οικονομιών της Νοτιοανατολικής Ασίας, και την ταχεία εξέλιξη των εξαγωγών και των εισαγωγών τους (βλ. Πίνακες 1.1.2 και

1.1.3). Εντούτοις, σε ορισμένες χώρες, η θεσμική και διαρθρωτική βάση στην οποία στηρίχθηκε η ταχεία ανάπτυξη και εξέλιξη εμφάνισε σημαντικές αδυναμίες: έλλειψη αποτελεσματικής ρύθμισης και ελέγχου της οικονομίας εκ μέρους της κυβέρνησης γενικά και στο πλαίσιο του χρηματοπιστωτικού τομέα ειδικότερα, ανεπαρκής προσοχή στις επιπτώσεις της ανάπτυξης για το περιβάλλον και, σε ορισμένες περιπτώσεις, ανεπαρκείς προσπάθειες για την εκπαίδευση, ούτως ώστε να αναβαθμιστεί η παραγωγικότητα όσο αυξάνονται οι μισθολογικές διαφορές έναντι της Κίνας και του Βιετνάμ, της Καμπότζης, και του Λάος.

Όσον αφορά το Βιετνάμ, την Καμπότζη και το Λάος, στο Βιετνάμ τα αποτελέσματα του προγράμματος φιλελευθεροποίησης που εγκαινιάστηκε στα τέλη της δεκαετίας του 1980 υπήρξαν θετικά. Η αύξηση του ΑΕγχΠ σε πραγματικούς όρους ανήλθε την περίοδο 1990-1995 κατά μέσο όρο σε 8,3%. Παρά την απώλεια των ανατολικοευρωπαϊκών αγορών, οι εξαγωγές αυξήθηκαν κατακόρυφα αντικατοπτρίζοντας την επέκταση και τη διαφοροποίηση της οικονομίας. Κατά την περίοδο από το 1992 έως το 1995, η μέση ετήσια αύξηση των εξαγωγών ήταν της τάξεως του 30%. Η Καμπότζη, με πληθυσμό 9 εκατομμυρίων (περίπου διπλάσιο από τον πληθυσμό του Λάος), βρίσκεται σε χειρότερη θέση οικονομικά από το μικρότερο γείτονά της. Το κατά κεφαλή ΑΕγχΠ στην Καμπότζη εκτιμάται ότι ήταν το 1995 270 δολάρια ΗΠΑ σε σύγκριση με 350 δολάρια ΗΠΑ στο Λάος.

Η υψηλότερη οικονομική ανάπτυξη σημειώθηκε στην **Κίνα**. Η Κίνα έχει αφήσει πίσω της τα γεγονότα της Πλατείας Τιενανμέν και συνέχισε να εφαρμόζει τις οικονομικές μεταρρυθμίσεις που άρχισαν μετά την άνοδο στην εξουσία του Ντενγκ Σιάο Πινγκ το 1978. Στα τέλη της περιόδου αναφοράς, η Κίνα ήταν ο τέταρτος μεγαλύτερος και ταχύτερα εξελισσόμενος εμπορικός εταίρος της Κοινότητας.

Πίνακας 1.1.2: Εισαγωγές στην ΕΕ(12) από τη Λατινική Αμερική και την Ανατολική, Νότιο και Νοτιοανατολική Ασία, 1992-1995, σε δις Ecu.

	1992	1993	1994	1995
Λατ. Αμερική	24,6	22,1	27,0	29,2
Νότιος Ασία	8,0	9,4	10,9	11,7
ASEAN	21,9	25,5	29,8	32,2
Κίνα	16,8	19,6	22,7	24,8
Στοιχείο Μνημονίου				
Σύνολο	487,1	493,2	543,2	575,6
εισαγωγών ΕΕα				

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή. *The European Union and World Trade, 1996*. α: εκτός ΕΕ.

Η **Λατινική Αμερική** εμφάνισε βελτιωμένα αλλά μέτρια ποσοστά ανάπτυξης κατά την περίοδο έως το 1995, καθώς και σημαντική επέκταση των εξαγωγών προς και των εισαγωγών από την ΕΕ (βλ. πίνακες 1.1, 1.2 και 1.3). Πράγματι, η Λατινική Αμερική σήμερα έχει πίσω της μια δεκαετία σημαντικών αλλαγών και μακρόπνοων πολιτικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων οι οποίες μετέβαλαν ουσιαστικά τις περισσότερες χώρες και ενίσχυσαν τις οικονομικές επιδόσεις τους. Παρόλο που αυτές οι πρόσφατες αλλαγές ήσαν σημαντικές, εντούτοις δεν έχουν ακόμα μεταφραστεί πλήρως σε ουσιαστική βελτίωση της κοινωνικής ανάπτυξης βασιζόμενης σε καλύτερες οικονομικές επιδόσεις που να επιτρέπει έτσι δικαιότερη κατανομή των εισοδημάτων και του πλούτου. Η Λατινική Αμερική είναι η μόνη περιοχή του αναπτυσσόμενου κόσμου, εκτός της νοτίως της Σαχάρας Αφρικής,

όπου το ποσοστό φτώχειας (μετρούμενο κατά κεφαλή) πραγματικά αυξήθηκε κατά την περίοδο 1987-1993 (από 22% σε 23,5%).

Πίνακας 1.1.3: Εξαγωγές της ΕΕ προς τη Λατινική Αμερική και την Ανατολική, Νότιο και Νοτιοανατολική Ασία, 1992-1995, σε δις Ecu.

	1992	1993	1994	1995
Λατ. Αμερική	20,5	24,1	29,0	30,5
Νότιος Ασία	7,9	9,4	10,5	12,2
ASEAN	19,3	23,2	27,8	33,2
Κίνα	6,9	11,3	12,5	13,1
Στοιχείο μνημονίου				
Σύνολο	436,1	491,1	541,8	589,7
εισαγωγών ΕΕα				

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, *The European Union and World Trade, 1996*. α: εκτός ΕΕ

1.2. Ασία

Προοδευτικά, η Ευρωπαϊκή Ένωση άρχισε να διεξάγει τη διμερή συνεργασία της με τις περισσότερες χώρες και περιοχές της Ασίας, όπως και αλλού, στο πλαίσιο Συμφωνιών Εμπορίου και Συνεργασίας. Εκτός από τις αρχές και την προσέγγιση που θέσπισε ο κανονισμός ΑΛΑ (443/92), τον οποίο ακολουθεί η παρούσα έκθεση, οι γενικοί στόχοι της ΕΕ όσον αφορά όλες τις πολιτικές πτυχές, συμπεριλαμβανομένης της αναπτυξιακής συνεργασίας, καθορίστηκαν πρόσφατα στην ανακοίνωση της Επιτροπής "*Προς Νέα Στρατηγική στην Ασία*", (COM (94) 314) και περιλαμβάνουν τη συμβολή στην αειφόρο ανάπτυξη και στην ανακούφιση της φτώχειας στις λιγότερο ευημερούσες χώρες της Ασίας, την ανάληψη κάθε απαραίτητης δράσης για να εξασφαλιστούν ανοικτές αγορές και επιχειρηματικό περιβάλλον χωρίς διακρίσεις που να επιτρέψουν την επέκταση του ευρωασιατικού εμπορίου και τη στήριξη των προσπαθειών των χωρών της Ασίας για συνεργασία σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Οι χώρες της **Νοτίου Ασίας** (εκτός από τη Σρι-Λάνκα), σημείωσαν κάποια επιβράδυνση των ρυθμών οικονομικής ανάπτυξής τους κατά την περίοδο 1990-95 (βλ. πίνακα 1.2.1). Στην Ινδία, την κυρίαρχη οικονομία της περιοχής, η πολιτική αβεβαιότητα καθυστέρησε την υλοποίηση των μακρόπνοων μεταρρυθμίσεων που θεσπίστηκαν το 1991. Εντούτοις, επετεύχθη σημαντική πρόοδος και μέχρι το 1995, το δημοσιονομικό έλλειμμα και το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών είχαν μειωθεί, ο πληθωρισμός είχε σημειώσει πτώση και οι συναλλαγματικοί περιορισμοί είχαν χαλαρώσει. Οι άμεσες εξωτερικές επενδύσεις αυξήθηκαν σταθερά και έφθασαν το 1994 τα 620 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ.

Οι επιδόσεις της **Νοτίου Ασίας** όσον αφορά την κινητοποίηση πόρων κατά την περίοδο αναφοράς ήσαν αρκετά διαφοροποιημένες. Στην Ινδία, ο λόγος της εγχώριας αποταμίευσης προς το ΑΕγχΠ ήταν μάλλον χαμηλός, περίπου 20% κατά το μεγαλύτερο μέρος της περιόδου και παρεμπόδιζε τις επενδύσεις σε απολύτως απαραίτητη υποδομή και άλλα έργα κεφαλαιώδους σημασίας. Το Πακιστάν, με λόγο αποταμίευσεων προς ΑΕγχΠ που κυμάνθηκε μεταξύ 17,3% κατ' ανώτατο όριο το 1992 και 13,2% κατά κατώτατο το 1991 και 1993, ατύχησε ακόμα περισσότερο στις προσπάθειές του να κινητοποιήσει την εγχώρια αποταμίευση.

Στις περισσότερες χώρες της **Νοτιοανατολικής Ασίας** η οικονομική επέκταση υπήρξε ιδιαίτερα ταχεία κατά την περίοδο αναφοράς με τη διατήρηση υψηλών ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης που κυμαίνονται μεταξύ 8,7% στη Μαλαισία και τη Σιγκαπούρη και 7,6% ετησίως κατά μέσο όρο στην Ινδονησία. Μόνον οι Φιλιππίνες

απετέλεσαν εξαίρεση από αυτό το γενικό κανόνα ταχείας οικονομικής ανάπτυξης. Εντούτοις, οι μεταρρυθμίσεις που θεσπίστηκαν στη χώρα αυτή άρχισαν να υλοποιούνται κατά το δεύτερο ήμισυ της περιόδου αναφοράς, ενώ το κατά κεφαλή ΑΕγχΠ των Φιλιππίνων αυξήθηκε κατακόρυφα στα μέσα της δεκαετίας του 1990, η ανεργία μειώθηκε και ο πληθωρισμός συγκρατήθηκε σε μονοψήφιους αριθμούς. Η εγχώρια αποταμίευση στις οικονομίες της περιοχής διατηρήθηκε σε σχετικά υψηλά επίπεδα (μόνον στις Φιλιππίνες ο λόγος αποταμίευσης προς επενδύσεις ήταν χαμηλότερος του 35%, ενώ στη Σιγκαπούρη κυμάνθηκε μεταξύ 45% το 1995 και 48% το 1994) και, παράλληλα, η ισχυρή εισροή πόρων από το εξωτερικό προώθησε τη δημιουργία κεφαλαίου.

Στο Βιετνάμ, την Καμπότζη και το Λάος, σημειώθηκε οικονομική ανάπτυξη και αυξήσεις των ξένων επενδύσεων. Στο Βιετνάμ, η αύξηση των εξαγωγών αλλά και των εισαγωγών ευνοήθηκε από την απελευθέρωση του καθεστώτος εξωτερικού εμπορίου και επενδύσεων και από την περισσότερο ελεύθερη είσοδο αλλοδαπών στο Βιετνάμ. Οι ξένες επενδύσεις, αν και μικρές για τα δεδομένα της Νοτιοανατολικής Ασίας, αυξήθηκαν σημαντικά. Από τη θέσπιση του νόμου περί ξένων επενδύσεων το 1988 (και την περαιτέρω απελευθέρωση του 1992), η ροή των άμεσων ξένων επενδύσεων αυξήθηκε σταθερά και έφθασε το 1,8 δις δολάρια ΗΠΑ το 1995 και τα 2,3 δις δολάρια ΗΠΑ το 1996. Ανάλογη ήταν και η εμπειρία των μικρότερων κρατών της Ινδοκίνας. Το Λάος διατήρησε μέσο ετήσιο ποσοστό οικονομικής ανάπτυξης 6,5% σε πραγματικούς όρους κατά το πρώτο ήμισυ της δεκαετίας του 1990, ενώ το ποσοστό της Καμπότζης κατά την ίδια περίοδο ήταν 6,4 %.

Η κινεζική οικονομία είναι η τρίτη μεγαλύτερη του κόσμου με βάση τα παραδοσιακά στοιχεία του ΑΕΠ. Αν χρησιμοποιηθεί η σωστότερη τεχνικώς μέτρηση της ισοτιμίας αγοραστικής αξίας του ΑΕΠ, η **Κίνα** είναι η τέταρτη μεγαλύτερη οικονομική δύναμη παγκοσμίως. Η οικονομία της αυξήθηκε κατά σχεδόν πρωτοφανές ποσοστό το 1992 και το 1993, όταν το ετήσιο ποσοστό οικονομικής επέκτασης έφθασε το 13%. Ο αυξανόμενος πληθωρισμός, φυσικοί ανασταλτικοί παράγοντες και θεσμικές αδυναμίες έπληξαν τη βιωσιμότητα αυτής της ανάπτυξης και κατέστησαν αναγκαία περισσότερο προσεκτική προσέγγιση. Η πραγματική ανάπτυξη μειώθηκε στο 10% το 1995 και διολίσθηκε ακόμα περισσότερο σε εκτιμώμενο 8,5% πέρυσι, λόγω, σε μεγάλο βαθμό, αυστηρών φορολογικών μέτρων που ελήφθησαν για να αντισταθμιστούν οι πληθωριστικές τάσεις. Συγχρόνως, ο πληθωρισμός που είχε φθάσει το 21% το 1994 μειώθηκε σε 15% το 1995.

**Πίνακας 1.2.1 Αύξηση του ΑΕγχΠ
Μέσο ετήσιο ποσοστό αύξησης (%)**

	1980-90	1990-1995
Νότιος Ασία		
Μπαγκλαντές	4,3	4,1
Ινδία	5,8	4,1
Πακιστάν	6,3	4,6
Σρι Λάνκα	4,2	4,8
Νοτιοανατολική Ασία		
Ινδονησία	6,1	7,6
Μαλαισία	5,2	8,7
Φιλιππίνες	1,0	2,3
Σιγκαπούρη	6,4	8,7
Ταϊλάνδη	7,6	8,4
Βιετνάμ	...	8,3
Κίνα	10,2	12,8

Πηγή: Διεθνής Τράπεζα - World Development Indicators, 1997

Η Κίνα εντάσσεται ταχέως στις παγκόσμιες κεφαλαιαγορές και απορροφά όλο και μεγαλύτερο μερίδιο των διαμεθοριακών χρηματοπιστωτικών ροών προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Η Διεθνής Τράπεζα εκτιμά ότι σήμερα το 40% των άμεσων ξένων επενδύσεων, το 10% των διεθνών συμμετοχικών κεφαλαίων και το 5% των διεθνών ροών χρεωγράφων προς τις αναπτυσσόμενες χώρες κατευθύνονται στην Κίνα. Το εξωτερικό εμπόριο της Κίνας παρουσίασε πέρυσι πλεόνασμα 16 δις δολαρίων ΗΠΑ με αύξηση των εξαγωγών κατά 3% σε 153 δις δολάρια ΗΠΑ και των εισαγωγών κατά 4% σε 137 δις δολάρια ΗΠΑ. Στα τέλη της

περιόδου αναφοράς, η Κίνα ήταν ο τέταρτος μεγαλύτερος και ταχύτερα εξελισσόμενος εμπορικός εταίρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Παρά το ότι το επιχειρησιακό περιβάλλον εμφανίζει σχετική ύφεση, οι πραγματοποιηθείσες ξένες επενδύσεις αυξήθηκαν από 38 δις δολάρια ΗΠΑ το 1995 σε 40 δις δολάρια ΗΠΑ πέρυσι. Σε πρόσφατη (Σεπτέμβριος 1997) έκθεσή της, η Διεθνής Τράπεζα προβλέπει ότι εφόσον υλοποιείται το τρέχον πρόγραμμα σταθεροποίησης, αναμένεται ότι η εισροή ξένων επενδύσεων θα επιταχυνθεί και πάλι στα επόμενα ρεκόρ των αρχών της δεκαετίας του 1990 και ότι η Κίνα θα ξαναγίνει ένας από τους κύριους προορισμούς ξένων άμεσων επενδύσεων μέχρι τα τέλη της δεκαετίας. Η Τράπεζα αναμένει ότι μέχρι το 2000, η Κίνα θα συμμετέχει κατά 40% στην αύξηση των εξαγωγών των αναπτυσσόμενων χωρών κατά την τρέχουσα δεκαετία. Μέχρι το 2020, η Τράπεζα εκτιμά ότι η Κίνα μπορεί να τριπλασιάσει τη συμμετοχή της στο παγκόσμιο εμπόριο σε 10% και να καταστεί το δεύτερο μεγαλύτερο εμπορικό κράτος του κόσμου μετά τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Οι δημογραφικοί δείκτες αντικατοπτρίζουν τις μεταβαλλόμενες δομές της ασιατικής κοινωνίας. Το ποσοστό γονιμότητας στην Ινδία, μετρώμενο βάσει των γεννήσεων ανά γυναίκα, μειώθηκε από 5 το 1980 σε 3,2 το 1995. Στο Μπαγκλαντές, οι γεννήσεις ανά γυναίκα μειώθηκαν από 6,1 το 1980 σε 3,5 το 1995, ενώ στο Πακιστάν, οι αντίστοιχοι αριθμοί ήταν 7 και 5,2. Οι δείκτες γονιμότητας στη Νοτιοανατολική Ασία, οι οποίοι ήταν εξ αρχής χαμηλότεροι, σημείωσαν λιγότερο εντυπωσιακή μείωση - από 4,2 σε 3,4 για τη Μαλαισία και από 3,5 σε 1,8 για την Ταϊλάνδη. Μόνον στις Φιλιππίνες και στην Ινδονησία σημειώθηκαν δείκτες γονιμότητας ανάλογοι με εκείνους της Νοτίου Ασίας. Η ροπή του πληθυσμού, ένας δείκτης που αντικατοπτρίζει το ποσοστό νέων σε ένα δεδομένο πληθυσμό, παρέμεινε υψηλή και στις δύο περιοχές.

Πίνακας 1.2.2 Δημογραφικοί δείκτες

	Πληθυσμός (εκατ. 1995)	Αύξηση πληθυσμού (μέσο ετήσιο ποσοστό % 1995- 2010)	Αστικός Πληθυσμός (Μεγαλύτερη πόλη - ποσοστό αύξησης % 1990 - 1995)	Ροπή πληθυσμού ² (βάση=1995)	Προσδοκία Ζωής (1994 - έτη)
Νότιος Ασία					
Μπαγκλαντές	120	1,5	5,7	1,6	56,4
Ινδία	929	1,3	4,2	1,4	61,3
Πακιστάν	130	2,5	4,3	1,6	62,3
Σρι Λάνκα	18	1,1	...	1,4	72,2
Σύνολο (1994)	1.270.0	1,8α	...	...	61,3
Νοτιοανατολική Ασία					
Ινδονησία	193	1,3	4,4	1,4	63,5
Μαλαισία	20	1,8	2,0	1,6	71,2
Φιλιππίνες	69	1,8	3,1	1,5	67,0
Σιγκαπούρη	3	1,0	1,0	1,2	77,1
Ταϊλάνδη	58	0,7	2,2	1,4	69,5
Βιετνάμ	73	1,6	1,9	1,6	66,0
Σύνολο (1994)	478.8	1,6α	...	...	64,3
Κίνα	1200	0,8	2,3	1,3	68,9

Πηγή: Διεθνής Τράπεζα - World Development Indicators, 1997. UNDP Human Development Report 1997 α: 1994-2000

Οι τυπικοί δείκτες φτώχειας, όπως η θνησιμότητα παιδιών κάτω των πέντε ετών, η πρόσβαση σε καθαρό νερό και αποχέτευση αποδεικνύουν όλοι βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1990, 81% του πληθυσμού της Ινδίας διέθεταν πρόσβαση σε καθαρό νερό και 29% σε αποχέτευση. Για το Πακιστάν, οι αριθμοί ήταν 74 και 47% αντιστοίχως.

Σε χώρες της **Νοτιοανατολικής Ασίας**, οι εν λόγω δείκτες σημείωσαν τόσο έντονες βελτιώσεις ώστε να χάσουν πλέον τη σημασία τους. 96% των Ταϊλανδών και 84% των Μαλαισίων διέθετε πρόσβαση σε αποχέτευση. Ακόμα και στις λιγότερο ευημερούσες χώρες, στην Ινδονησία και στις Φιλιππίνες, οι αριθμοί ήταν 51 και 77% αντιστοίχως. Οι συνοπτικοί δείκτες, όπως ο συχνά αναφερόμενος δείκτης ατόμων στο ανώτατο επίπεδο φτώχειας (US \$1 την ημέρα) της Διεθνούς Τράπεζας, παρουσίαζαν βελτίωση, ιδίως στη Νοτιοανατολική Ασία.

² Η ροπή του πληθυσμού είναι ο λόγος του πληθυσμού σε μηδενική αύξηση προς τον πληθυσμό κατά το έτος βάση, υποτιθεμένου ότι διατηρείται το ποσοστό γονιμότητας ανανέωσης. Αναφέρεται στο φαινόμενο σύμφωνα με το οποίο, σε κατάσταση μηδενικής αύξησης του εκάστοτε πληθυσμού, η κίνηση μεγάλων ομάδων γυναικών αναπαραγωγικής ηλικίας στην πυραμίδα ηλικιών επιφέρει παρόλα ταύτα περισσότερες γεννήσεις από όσες αφαιρούν οι θάνατοι στις γηραιότερες ομάδες. Για χώρες με υψηλά εισοδήματα, το αντίστοιχο μέτρο ροπής του πληθυσμού είναι 11. Ο ίδιος αριθμός ισχύει και για την Ανατολική Ευρώπη.

Πίνακας 1.2.3.: Φτώχεια και κατανομή εισοδήματος

	Φτωχοί (< 1\$ κατά κεφ. ημερησίως, %)1981-95	Πίνακας Gini
Ασία		
Κίνα	29,4	41,5 (1989) ^β
Ινδία	52,5	33,8 (1992) ^β
Μπαγκλαντές	..	28,3 (1995) ^β
Πακιστάν	11,6	32,1 (1992) ^β
Ινδονησία	14,5	31,7 (1993) ^β
Φιλιππίνες	27,5	40,7 (1988) ^β
Μαλαισία	5,6	48,4 (1989) ^β
Ταϊλάνδη	0,1	46,2 (1992) ^β
Βιετνάμ	..	35,7 (1993) ^β

Πηγή: UNDP - Human Development Report 1997, Διεθνής Τράπεζα - World Development Report 1997 αα: Πηγή: Διεθνής Τράπεζα, Poverty Reduction and the World Bank: Progress and Challenges in the 1990s. Μάιος 1996.
Ότα δεδομένα αναφέρονται στο 1993 β: έτος μελέτης

Παρόλο που λίγο περισσότερο από το 52% του πληθυσμού της Ινδίας και 29% του πληθυσμού του Μπαγκλαντές αναγκάστηκαν να ζουν με λιγότερο από 1\$ ΗΠΑ την ημέρα, στη Νοτιοανατολική Ασία παρόμοια επίπεδα φτώχειας σημείωσαν μόνον οι Φιλιππίνες. Στις άλλες χώρες, τα επίπεδα φτώχειας κυμάνθηκαν μεταξύ 15% του πληθυσμού στην Ινδονησία και 6% στη Μαλαισία.

Βελτίωση παρουσίασαν επίσης οι δείκτες υγείας. Το ποσοστό θνησιμότητας παιδιών κάτω των 5 ετών έφθασε στα μέσα της δεκαετίας του 1990 τα 115 ανά 1.000 γεννήσεις ζώντων στην Ινδία και στο Μπαγκλαντές, ενώ στο Πακιστάν μειώθηκε σε 137. Στις

Πίνακας 1.2.4 Υγεία: 'τομα ανά Ιατρό

	1980	1993
Νότιος Ασία		
Μπαγκλαντές	8424	12844
Ινδία	2694	2459
Πακιστάν	3500	1923
Σρι Λάνκα	7172	6843
Νοτιοανατολική Ασία		
Ινδονησία	12458	7028
Μαλαισία	3917	2441
Φιλιππίνες	7848	8273
Σιγκαπούρη	1111	714
Ταϊλάνδη	6803	4416
Βιετνάμ	4151	2279
Κίνα	1100	1063

Πηγή: Διεθνής Τράπεζα - World Development Indicators, 1997

1980 σε 12.884 το 1993, ήταν η εξαίρεση στο γενικό κανόνα. Η επιχείρηση πρόσβασης της Νοτιοανατολικής Ασίας στην υγειονομική περίθαλψη αντικατοπτρίζεται στο λόγο ασθενών προς ιατρούς - για τη Μαλαισία ο αριθμός μειώθηκε από 3.917 το 1980 σε 2.441 το 1993, ενώ στην Ταϊλάνδη οι αριθμοί ήταν 6.803 το 1980 και 4.416 το 1993.

Στο Βιετνάμ, την Καμπότζη και το Λάος, οι σωρευμένες επιπτώσεις της παρατεταμένης πολιτικής αναταραχής και της μεγάλης εκτροπής πόρων προς τον τομέα της ασφάλειας αντικατοπτρίζονται στην επιδείνωση των συνθηκών ζωής για το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού. Η Καμπότζη κατέχει την 148η θέση στον

αρχές της δεκαετίας, οι αντίστοιχοι αριθμοί ήταν 142 και 180 αντιστοίχως για την Ινδία και το Μπαγκλαντές και 158 για το Πακιστάν. Στις λιγότερο ευημερούσες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας - Ινδονησία και Φιλιππίνες - η θνησιμότητα παιδιών κάτω των 5 ετών ήταν στα μέσα της δεκαετίας του 1990 36 και 53 αντιστοίχως. Οι αριθμοί υγειονομικού προσωπικού ανά πολίτη σημείωσαν επίσης σημαντική αύξηση σε ολόκληρη την περιοχή. Το Μπαγκλαντές, όπου ο αριθμός ατόμων ανά ιατρό αυξήθηκε από 8.424 το

πίνακα ανθρώπινης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και το Λάος την 141η, πολύ χαμηλότερα από το Βιετνάμ στην 115η. Η προσδοκία ζωής στην Καμπότζη είναι 49,7 έτη (51,7 έτη στο Λάος), σε σύγκριση με 62,7 έτη στο Βιετνάμ. Ο μέσος όρος ετών σχολικής εκπαίδευσης είναι 2,0 στην Καμπότζη, σε σύγκριση με 2,9 στο Λάος και 4,6 στο Βιετνάμ. 13% του πληθυσμού της Καμπότζης διαθέτει πρόσβαση σε αποχέτευση, σε σύγκριση με 53% στο Βιετνάμ. Το ποσοστό νεογνικής θνησιμότητας είναι 120 ανά χίλιες γεννήσεις ζώντων στην Καμπότζη, σε σύγκριση με 101 στο Λάος και 59 στο Βιετνάμ.

Τα υψηλά ποσοστά οικονομικής ανάπτυξης της **Κίνας** συνοδεύτηκαν από σημαντική μείωση της φτώχειας. Μεταξύ του 1991 και των μέσων 1995, ο αριθμός κατοίκων της υπαίθρου που ζούσαν σε απόλυτη φτώχεια μειώθηκε από 94 εκατομμύρια σε 65 εκατομμύρια. Σήμερα, η απόλυτη φτώχεια στην Κίνα αποτελεί σχεδόν αποκλειστικά φαινόμενο της υπαίθρου και τείνει να επηρεάζει μάλλον ολόκληρες κοινότητες, παρά συγκεκριμένα άτομα. Συγκεντρώνεται κατά μέγα μέρος στις εσωτερικές επαρχίες του σχετικού αφιλόξενου Βόρειου και Νοτιοδυτικού τμήματος της χώρας, όπου η νεογνική θνησιμότητα και άλλοι δείκτες φτώχειας παραμένουν υψηλοί σε σχέση με τις περισσότερο ευημερούσες παραθαλάσσιες και βορειοανατολικές περιφέρειες. Λόγω, κατά μέγα μέρος, καινοτόμων προγραμμάτων ανάπτυξης της υπαίθρου, τα αγροτικά εισοδήματα εξαρτώνται όλο και λιγότερο από την αγροκαλλιέργεια. Σήμερα, υπάρχουν περισσότερες από 18 εκατομμύρια επιχειρήσεις στην υπαίθρο και τα χωριά που απασχολούν περίπου 95 εκατομμύρια πρώην γεωργικούς εργάτες και παράγουν σχεδόν το ένα τρίτο των βιομηχανικών εκροών. Τα εισοδήματα που αποφέρουν αυτές οι βιομηχανίες ανύψωσαν την αυτοεκτίμηση των αγροτικών κοινοτήτων και, ίσως πιο συγκεκριμένα, τις συνθήκες διαβίωσής τους.

Πίνακας 1.2.5: Φύλο και Εκπαίδευση: Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: Ποσοστό θηλέων μαθητών

	1980	1993
Νότιος Ασία		
Μπαγκλαντές	37	..
Ινδία	39	43
Πακιστάν	33	31
Σρι Λάνκα	48	48
Νοτιοανατολική Ασία		
Ινδονησία	46	48
Μαλαισία	49	49
Φιλιππίνες	49	50
Σιγκαπούρη	48	..
Ταϊλάνδη	48	49
Βιετνάμ	47	..
China	45	47

Πηγή: *Αιθιόπης Τράπεζα – World Development Indicators, 1997*

Η πρόοδος στην εξάλειψη των φραγμών λόγω φύλου υπήρξε άνιση. Ενώ οι χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας σημείωσαν σημαντική πρόοδο, ο ρόλος των γυναικών της Νοτίου Ασίας στον τομέα αυτό έχει κάποια περιθώρια εξέλιξης. Οι δυνατότητες των γυναικών να συμμετάσχουν ενεργά στην οικονομική και κοινοτική ζωή είναι περιορισμένες. Πολλές από τις γυναίκες της Νοτίου Ασίας διαθέτουν ανεπαρκή εξειδίκευση και η συμμετοχή τους στο εργατικό δυναμικό

περιορίζεται στον άτυπο και χαμηλά αμειβόμενο τομέα της παραγωγής. Η αδυναμία πρόσβασης στην επίσημη εκπαίδευση, η οποία οφείλεται εν μέρει στην έλλειψη διδασκαλίσσων στις αγροτικές περιοχές, δημιουργεί μια κατάσταση στην οποία οι γυναίκες, και ιδίως οι γυναίκες αγροτικής προέλευσης, αποκλείονται ουσιαστικά από την επίσημη αγορά εργασίας. Οι γυναίκες στελέχη επιχειρήσεων είναι λίγες στο

Μπαγκλαντές - μόνον 2% του συνόλου του διοικητικού και διευθυντικού προσωπικού της χώρας είναι γυναίκες, σε σύγκριση με 2,3% στην Ινδία, 3,4% στο Πακιστάν και 7% στη Σρι Λάνκα. Οι αριθμοί αυτοί έρχονται σε απόλυτη αντίθεση με εκείνους της Νοτιοανατολικής Ασίας. Στη Σιγκαπούρη και στις Φιλιππίνες, το γυναικείο προσωπικό κατέχει περίπου 34% των διευθυντικών και διοικητικών θέσεων, ενώ στην Ινδονησία και στη Μαλαισία, οι γυναίκες αποτελούν το 63 και 45% του ειδικευμένου και τεχνικού προσωπικού.

Η επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια συνέβαλε κατά σχετικά μικρό μέρος - 10% - στην εισροή εξωτερικών πόρων στις αναπτυσσόμενες χώρες της **Νοτιοανατολικής Ασίας** το 1994, και κατά 3,6% στο ΑΕΠ. Στην περίπτωση της **Νοτίου Ασίας**, ο όγκος της επίσημης αναπτυξιακής βοήθειας συνέβαλε κατά ποσοστό ελάχιστα μικρότερο από το ήμισυ (ή 46%) στη συνολική καθαρή εισροή πόρων από το εξωτερικό και κατά περίπου 2% στο ΑΕΠ (7 δις δολάρια ΗΠΑ). Η καθαρή εισροή ιδιωτικών κεφαλαίων στη Νότιο Ασία έφθασε τα 5,2 δις δολάρια ΗΠΑ το 1995, εκ των οποίων 1,8 δις δολάρια ΗΠΑ ήταν ΞΑΕ. Συγκριτικά, η **Ανατολική Ασία** (συμπεριλαμβανομένης της **Κίνας**) έλαβε συνολικά 84 δις δολάρια ΗΠΑ το 1995, εκ των οποίων 51,8 δις δολάρια ΗΠΑ υπό μορφή ΞΑΕ. Η Ανατολική Ασία έλαβε το 1994 9 δις δολάρια ΗΠΑ ως ΕΑΒ, ποσό ίσο προς το 1,1% του ΑΕΠ της. Η βοήθεια της ΕΕ προς την Κίνα κατά την περίοδο αναφοράς επικεντρώθηκε στο γεωργικό τομέα. Συμφωνήθηκαν σχέδια για την προώθηση βελτιωμένης παραγωγικότητας και μεταφοράς τεχνολογίας. Το 1995, τελευταίο έτος της περιόδου αναφοράς, η προτεραιότητα στράφηκε στην ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού και στη στήριξη του προγράμματος μεταρρύθμισης και απελευθέρωσης της Κίνας, στην επιχειρηματική συνεργασία και στο περιβάλλον.

1.3. Λατινική Αμερική

Πίνακας 1.3.1: Βασικοί οικονομικοί δείκτες

	Πληθυσμός, εκατ.	ΑΕγχΠ. δισ \$	ΑΕΠ κατά κεφ., \$
	1994	1994	1994
Λατινική Αμερική	463,9	1.549,0	3.188
Βραζιλία	156,9	554,6	2.970
Αργεντινή	34,3	281,9	8.110
Χιλή	14,0	52,0	3.520
Μεξικό	89,6	377,1	4.180
Ισημερινός	11,2	16,6	1.280
Νικαράγουα	4,0	1,8	340

Πηγή: UNDP Human Development Report 1997

Η Λατινική Αμερική δεν αποτελεί ομογενή ενότητα, αλλά περιλαμβάνει χώρες με πολύ διαφορετικά επίπεδα κοινωνικής, οικονομικής και πολιτικής ανάπτυξης. Το κατά κεφαλή εισόδημα κυμαίνεται από 340 δολάρια στη Νικαράγουα, μια από τις φτωχότερες και λιγότερο προηγμένες χώρες του κόσμου, μέχρι περισσότερα από 8.000 δολάρια στην Αργεντινή. Αυτές οι διαφορές πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν εξετάζεται η εξέλιξη της Λατινικής Αμερικής κατά την τελευταία δεκαετία. Έτσι, οι πίνακες

στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζουν στοιχεία για αντιπροσωπευτική επιλογή Λατινοαμερικανικών χωρών.

Οι περισσότερες χώρες της Λατινικής Αμερικής αντιμετώπισαν ορισμένα κοινά προβλήματα, όπως η ευρέως διαδεδομένη φτώχεια, η άνιση κατανομή των εισοδημάτων και του πλούτου και τα υψηλά επίπεδα εξωτερικού χρέους. Παρόλα ταύτα, παρά την αναληφθείσα απελευθέρωση, οι αγορές σε πολλές χώρες συνεχίζουν να παρουσιάζουν στρεβλώσεις και έλλειψη ανταγωνιστικότητας που οφείλεται ιδίως στην κρατική παρέμβαση και στις ολιγοπωλιακές δομές τους. Αυτό κατέστηρε δυσχερή, σε πολλές περιπτώσεις, τη συμπλήρωση της βασιζόμενης στους φυσικούς πόρους ανάπτυξης με ενίσχυση των τομέων της μεταποίησης και των υπηρεσιών.

Πίνακας 1.3.2: Εξωτερικό χρέος

	Εξωτερικό χρέος ως % των				Εξυπηρέτηση του χρέους ως % των	
	ΑΕΠ		εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών		εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών	
	1980	1995	1980	1995	1980	1995
Λατινική Αμερική	36,0	41,0	201,8	212,0	36,3	26,1
Βραζιλία	31,2	24,0	306,5	269,8	63,3	37,9
Αργεντινή	35,6	33,1	242,4	320,2	37,3	34,7
Χιλή	45,5	43,3	192,5	127,7	43,1	25,7
Μεξικό	30,5	69,9	232,4	170,5	44,4	24,2
Περού	47,6	54,1	194,2	399,5	44,5	15,3
Νικαράγουα	108,5	589,7	426,5	1.272,7	22,3	38,7

Πηγή: Διεθνής Τράπεζα - World Development Report 1997

Παρόλο που τα επίπεδα του χρέους παραμένουν υψηλά, η αύξηση του χρέους έχει πλέον επιβραδυνθεί σε πολλές χώρες, πράγμα που αντικατοπτρίζει τις θετικές επιπτώσεις των προγραμμάτων ελάφρυνσης του χρέους Brady. Η μεγάλη αύξηση των εξαγωγών, μαζί με τη μείωση των επιτοκίων, έφεραν το λόγο εξυπηρέτησης του χρέους σε κάπως πιο ευχερή επίπεδα. Ορισμένες χώρες ιδίως, και μάλιστα η Βραζιλία, κατάφεραν να μειώσουν σημαντικά το λόγο χρέους προς εξαγωγές και χρέους προς ΑΕΠ.

Ωστόσο, η δανειακή κρίση της δεκαετίας του 1980 είχε καταλυτική σημασία για τις μεταρρυθμίσεις και τον εκδημοκρατισμό που οδήγησε σε βελτίωση των οικονομικών επιδόσεων. Οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις που ανελήφθησαν τα τελευταία χρόνια από όλες σχεδόν τις χώρες περιλαμβάνουν τρία κύρια στοιχεία:

Μακροοικονομική σταθεροποίηση: Ο κύριος στόχος ήταν η μείωση του πληθωρισμού, πράγμα που επιτεύχθηκε σε ολόκληρη την περιοχή μέσω συνδυασμού υγιών δημοσιονομικών και νομισματικών πολιτικών. Ο ετήσιος πληθωρισμός στη Λατινική Αμερική μειώθηκε από σχεδόν 900% ετησίως το 1993 σε 26% το 1995 (βλ. πίνακα 1.3.3 κατωτέρω που βασίζεται σε στοιχεία του ΟΗΕ). Ο άλλος ακρογωνιαίος λίθος της μακροοικονομικής σταθεροποίησης ήταν η δημοσιονομική προσαρμογή. Οι περισσότερες χώρες της περιοχής μείωσαν σημαντικά τα δημοσιονομικά τους ελλείμματα, αν και συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν πιέσεις και προβλήματα λόγω της αναποτελεσματικής είσπραξης φόρων και διαχείρισης των δημοσίων δαπανών, οι οποίες μπορεί να θέσουν σε κίνδυνο τη μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη μακροοικονομική σταθερότητα. Πολλές Λατινοαμερικανικές χώρες ιδίως, έχουν μεγάλη και αναποτελεσματική γραφειοκρατία και αντιμετωπίζουν προβλήματα διαφθοράς.

Απελευθέρωση του εμπορίου: Κατά την τελευταία δεκαετία, οι περισσότερες Λατινοαμερικανικές χώρες απελευθέρωσαν μονομερώς το εμπόριο, εν μέρει στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης και εν μέρει στο πλαίσιο προγραμμάτων διαρθρωτικής προσαρμογής υποστηριζόμενων από τη Διεθνή Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Οι μέσοι *ισχύοντες* δασμοί μειώθηκαν από 45% σε 13% και οι μη δασμολογικοί φραγμοί μειώθηκαν δραστικά. Ωστόσο, πολλές *δασμολογικές δεσμεύσεις* που ανελήφθησαν ως τμήμα των πολυμερών διαπραγματεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης ήταν σημαντικά υψηλότερες από τους επιβαλλόμενους σήμερα δασμούς, πράγμα που θα μπορούσε θεωρητικά να οδηγήσει σε δασμολογικές αυξήσεις χωρίς παραβίαση των δεσμεύσεων του Γύρου της Ουρουγουάης. Παρά αυτούς τους κινδύνους, οι δασμολογικές μειώσεις που πραγματοποιήθηκαν τα προηγούμενα έτη είχαν σαφώς σημαντικές επιπτώσεις στο εμπόριο το οποίο αυξήθηκε σημαντικά, και ιδίως το ενδοπεριφερειακό, το οποίο ευνοήθηκε από περιφερειακά σχέδια συνεργασίας, όπως το MERCOSUR και η Κοινότητα των 'νδεων.

Απορρύθμιση της οικονομίας: Έχουν γίνει τα πρώτα σημαντικά βήματα, ιδίως όσον αφορά την ιδιωτικοποίηση, αλλά απαιτούνται πολλά ακόμα. Οι οικονομίες της Λατινικής Αμερικής συνεχίζουν να υπόκεινται σε αυστηρές ρυθμίσεις, οι μεταρρυθμίσεις της αγοράς εργασίας δεν είναι αρκετά μακρόπνοες και τα ποσοστά ανεργίας στις περισσότερες χώρες είναι ήδη υψηλά και έχουν αυξηθεί ακόμα περισσότερο, ιδίως στο Μεξικό, στην Ουρουγουάη, στη Βενεζουέλα και στην Αργεντινή. Πολλές αγορές παραμένουν αναποτελεσματικές και μη ανταγωνιστικές, εν μέρει λόγω του ότι συνεχίζουν να χαρακτηρίζονται από ολιγοπωλιακές δυνάμεις.

Παρόλα ταύτα, ως αποτέλεσμα των εν λόγω μεταρρυθμίσεων και του ευνοϊκότερου διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος (βελτιωμένοι όροι εμπορίου, μεγαλύτερη ανάπτυξη στις ΗΠΑ και στην ΕΕ, κύριες εξαγωγικές αγορές της Λατινικής Αμερικής κλπ), η ανάπτυξη ξανάρχισε τα τελευταία πέντε χρόνια. Συνακόλουθα, το κατά κεφαλήν εισόδημα αυξήθηκε κάπως κατά την περίοδο αναφοράς.

Πίνακας 1.3.3: Ανάπτυξη της οικονομίας, πληθωρισμός

	μέση ετήσια αύξηση ΑΕγχΠ %		μέση ετήσια αύξηση κατά κεφ. ΑΕγχΠ, %		ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού %		
	1981-90	1991-95	1981-90	1991-95	1980-89	1993	1995
Λατινική							
Αμερική	0,9	3,0	-1,1	1,1	388,4	892,7	25,9
Βραζιλία	1,3	2,6	-0,7	0,8	740,5	2,489,1	22,0
Αργεντινή	-0,9	5,2	-2,3	3,9	162,0	7,4	1,7
Χιλή	3,0	7,2	1,3	5,4	10,6	12,2	8,2
Μεξικό	1,7	0,8	-0,4	-1,0	15,9	8,0	52,0
Ισημερινός	1,7	3,8	-0,9	1,5	29,1	31,0	22,8
Νικαράγουα	-1,8	1,8	-4,4	-2,0	1.591,5	19,5	11,1

Πηγή: CEPAL 1996

Η απελευθέρωση του εμπορίου ήταν άκρως επιτυχής. Οι εξαγωγές αυξήθηκαν με όλο και ταχύτερο ρυθμό κατά το πρώτο ήμισυ της δεκαετίας του 1990, αλλά οι εισαγωγές, ιδίως μεταποιημένων προϊόντων, αυξήθηκαν ακόμα ταχύτερα. Αυτό οφείλεται στην ενίσχυση της οικονομικής ανάπτυξης με την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των παραγωγών λόγω των προσπαθειών μεταρρύθμισης και σταθεροποίησης. Μια διαρθρωτική αδυναμία είναι ότι οι λατινοαμερικανικές εξαγωγές συνεχίζουν να επικεντρώνονται σε μερικούς τομείς, κυρίως αγαθά και μάλιστα γεωργικά, πράγμα που περιορίζει τις δυνατότητες αύξησης των εξαγωγών. Επίσης, ορισμένα χαρακτηριστικά των υιοθετηθέντων προγραμμάτων μακροοικονομικής σταθεροποίησης, ιδίως η σύνδεση νομισμάτων (όπως το πέσο Αργεντινής) με το δολάριο, οδήγησαν σε υπερτιμημένες συναλλαγματικές ισοτιμίες που ευνόησαν τις εισαγωγές εις βάρος των εξαγωγών.

Σε αντιστάθμιση αυτού του ελλείμματος, η εισροή κεφαλαίων αυξήθηκε κατά τα τελευταία έτη. Το 1995, η Λατινική Αμερική δέχθηκε εισροή κεφαλαίων ύψους 54 δις δολαρίων ΗΠΑ, εκ των οποίων το 40% αποτελούσε ξένες άμεσες επενδύσεις, το 37% επενδύσεις χαρτοφυλακίου και το υπόλοιπο τραπεζικό και εμπορικό δανεισμό. Η αύξηση των εισροών ξένων άμεσων επενδύσεων και επενδύσεων χαρτοφυλακίου πρέπει να θεωρηθεί αποτέλεσμα μικροοικονομικών μεταρρυθμίσεων, όπως οι ιδιωτικοποιήσεις, και απορρύθμισης των οικονομιών. Άλλες εισροές, και κυρίως η εισροή βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων, πρέπει να θεωρηθούν αποτέλεσμα των υψηλών πραγματικών επιτοκίων, τα οποία συνέβαλαν έτσι στην υπερτίμηση των νομισμάτων. Παρόλα ταύτα, η αύξηση της εισροής κεφαλαίων, και ιδίως ξένων άμεσων επενδύσεων, αποδεικνύει επίσης την αυξανόμενη διεθνή εμπιστοσύνη προς τις λατινοαμερικανικές οικονομίες. Υπάρχουν, εντούτοις, κίνδυνοι που συνδέονται με το ευμετάβολο των διεθνών χρηματοπιστωτικών ροών, και ιδίως των επενδύσεων χαρτοφυλακίου. Οι κίνδυνοι αυτοί και οι πιθανές δυσμενείς επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη υπογραμμίστηκαν από την κρίση του μεξικανικού πέσο το 1994/95, η οποία είχε καταστροφικές επιπτώσεις στη μεξικανική οικονομία και δημιούργησε - μέσω των επιπτώσεων της στην εμπιστοσύνη προς τις χρηματαγορές - μικρή οικονομική ύφεση στην Αργεντινή και στην Ουρουγουάη. Η ακόμα ανεπαρκής ανάπτυξη των χρηματαγορών της περιοχής, μαζί με τα αυξανόμενα ελλείμματα τρεχοισίων συναλλαγών και, σε ορισμένες περιπτώσεις, τα ακόμα μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα, μπορεί να αποδειχθούν σοβαρός κίνδυνος για τη δημοσιονομική σταθερότητα της περιοχής.

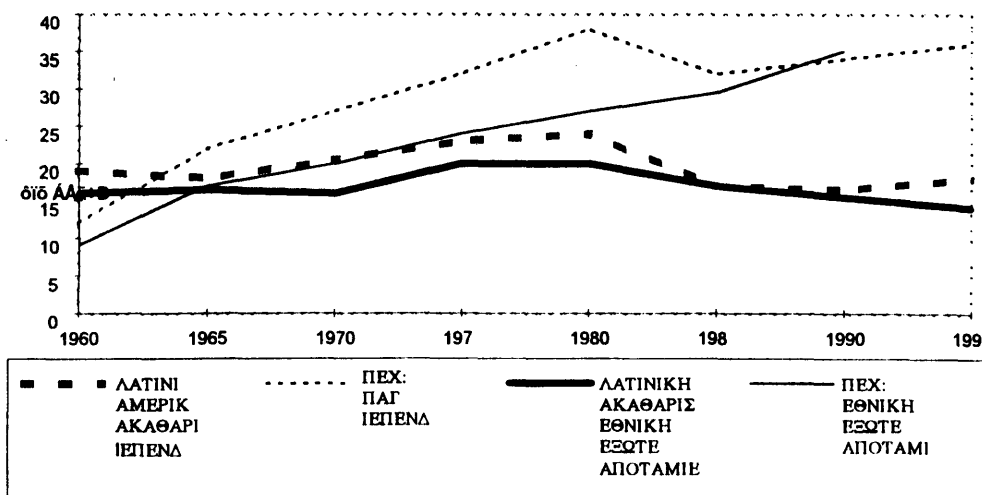
Πίνακας 1.3.4: Εξωτερικό εμπόριο

	Μέση ετήσια αύξηση του όγκου των εξαγωγών %		Μέση ετήσια αύξηση του όγκου των εισαγωγών %	
	1980-90	1990-95	1980-90	1990-95
Λατινική Αμερική	5,2	6,6	-0,5	15,1
Βραζιλία	6,1	6,6	-1,5	8,5
Αργεντινή	3,1	-1,0	-8,6	45,8
Χιλή	5,7	10,5	1,4	14,5
Μεξικό	12,2	14,7	5,7	18,7
Ισημερινός	3,0	8,9	-3,9	10,0
Νικαράγουα	-4,4	-8,7	-4,1	7,3

Πηγή: Human Development Report 1997, World Development Report 1997

Τα ποσοστά αποταμίευσης και επενδύσεων της Λατινικής Αμερικής είναι χαμηλά σε σχέση με τα διεθνή δεδομένα, ενώ τα ποσοστά αποταμίευσης παρουσιάζουν πτωτική τάση (με την αξιοσημείωτη εξαίρεση της Χιλής). Παρόλο που, βραχυπρόθεσμα, η ανεπαρκής εγχώρια αποταμίευση μπορεί να συμπληρωθεί από σημαντική εξωτερική αποταμίευση για τη χρηματοδότηση των αναγκαίων επενδύσεων, αυτές οι σημαντικές ροές μάλλον δεν θα συνεχιστούν επ' αόριστο. Το σημαντικότερο μέτρο για τη βελτίωση των χαμηλών ποσοστών αποταμίευσης είναι μια ενδελεχής μεταρρύθμιση του δημοσιονομικού συστήματος που να περιλαμβάνει, εκτός από τη δημοσιονομική προσαρμογή, και το φορολογικό και ασφαλιστικό σύστημα. Κάτι τέτοιο έχει αρχίσει μέχρι σήμερα μόνο σε επτά χώρες της περιοχής.

Γραφική Παράσταση 1.3.1: Αποταμίευση και Επενδύσεις στη Λατινική Αμερική σε σύγκριση με τις Πρόσφατα Εκβιομηχανισμένες Χώρες της Ασίας

Πηγή: G. Palma, *Whatever happened to Latin America's savings?* UNCTAD 1996

Πίνακας 1.3.5: Φτώχεια και κατανομή εισοδήματος

	Φτωχοί (< 1\$ κατά κεφ. ημερησίως %) 1981-95	Πίνακας Gini
Λατινική Αμερική	24,6 ^α	
Βραζιλία	28,7	63,4 (1989) ^β
Αργεντινή	..	..
Χιλή	15,0	56,5 (1994) ^β
Μεξικό	14,9	50,3 (1992) ^β
Ισημερινός	30,4	46,6 (1994) ^β
Νικαράγουα	43,8	50,3 (1993) ^β

Πηγή: UNDP - *Human Development Report 1997*, Διεθνής Τράπεζα - *World Development Report 1997*

α: Πηγή: World Bank, *Poverty Reduction and the World Bank: Progress and Challenges in the 1990s*. Μάιος 1996. Τα στοιχεία αφορούν το 1993.

β: έτος έρευνας

Σύμφωνα με εκτιμήσεις της Διεθνούς Τράπεζας, σχεδόν το ένα τέταρτο του πληθυσμού της περιοχής ζει σε συνθήκες φτώχειας. Η οικονομική επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών για τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική εκτιμά, χρησιμοποιώντας ένα λιγότερο περιοριστικό ορισμό, ότι περίπου 39% του πληθυσμού είναι φτωχοί. Η ανισότητα στη Λατινική Αμερική, τόσο όσον αφορά την κατανομή εισοδημάτων και περιουσίας (και ιδίως γης) είναι η υψηλότερη του κόσμου. Ενώ το πλουσιότερο 20% του πληθυσμού έχει μέσο εισόδημα 17.000 δολαρίων ΗΠΑ, το φτωχότερο 20% έχει μέσο κατά κεφαλή εισόδημα 930 δολαρίων ΗΠΑ. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση της Διεθνούς Τράπεζας, λόγω της μεγάλης ανισότητας στην περιοχή, τα ποσοστά ανάπτυξης θα έπρεπε να είναι διπλάσια από το

σημερινό για να μειωθεί ο αριθμός των ανθρώπων που ζουν σε απόλυτη φτώχεια.

Παρόλα ταύτα, οι δείκτες υγείας βελτιώθηκαν σημαντικά σε ολόκληρη σχεδόν την περιοχή κατά τις τελευταίες δεκαετίες. Η προσδοκία ζωής αυξήθηκε και φθάνει, κατά μέσο όρο, επίπεδα που πλησιάζουν εκείνα των χωρών με υψηλό εισόδημα. Τα ποσοστά θνησιμότητας παιδιών κάτω των 5 ετών μειώθηκαν ακόμα περισσότερο σε όλες τις χώρες μεταξύ 1990 και 1995, και ιδίως στο Περού (από 116 ανά 1.000 γεννήσεις ζώντων σε 55) και στη Βολιβία (από 160 σε 105). Σήμερα, μεταξύ 70% και 95% του πληθυσμού της Λατινικής Αμερικής διαθέτει πρόσβαση σε υγειονομικές υπηρεσίες.

Πίνακας 1.3.6: Υγεία

	Προσδοκία ζωής έτη		αριθμός ατόμων/ ιατρό	
	1960	1994	1980	1993
Λατινική Αμερική		69	1.458	970
Βραζιλία	55	66	1.301	844
Αργεντινή	65	72	..	330
Χιλή	57	75	..	942
Μεξικό	57	72	1.149	615
Ισημερινός	53	69	..	652
Νικαράγουα	47	67	2.308	2.039

Πηγή UNDP - *Human Development Report 1997*, Διεθνής Τράπεζα - *World Development Indicators 1997*

Πολιτικές προτεραιότητες θα πρέπει να αποτελέσουν η βελτίωση της πρόσβασης των φτωχών στην υγειονομική περίθαλψη, και γενικά η μεταρρύθμιση των συστημάτων υγειονομικής περίθαλψης για την αύξηση της συνολικής ικανότητας, τη βελτίωση της απόδοσης και την εξασφάλιση αιεφόρου χρηματοδότησης.

Ο αλφαριθμητισμός των ενηλίκων αυξήθηκε κατά την τελευταία 25ετία σε ποσοστά μεταξύ 80% και 100%. Σήμερα, όλα σχεδόν τα παιδιά συμμετέχουν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευσης, αλλά η εγγραφή στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση συνεχίζει να είναι σημαντικά κατώτερη απ' ότi στις βιομηχανικές χώρες. Από τα στοιχεία εγγραφής προκύπτει ότi οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν γενικά το 50% όλων των μαθητών.

Πίνακας 1. 3.7: Παιδεία

	Ακαθάριστο ποσοστό εγγραφής για όλους τους βαθμούς (% ηλικίας 6-23)		Ακαθάριστο ποσοστό εγγραφής δευτεροβάθμια εκπαίδευση (% της σχετικής ηλικιακής ομάδας)	
	1980	1994	1980	1993
Λατινική Αμερική	59	70	42	51
Βραζιλία	54	72	34	43
Αργεντινή	65	77	56	72
Χιλή	65	72	52	70
Μεξικό	68	66	48	58
Ισημερινός	69	72	53	55
Νικαράγουα	53	62	42	41

Πηγή: UNDP – *Human Development Report 1997*, Διεθνής Τράπεζα – *World Development Indicators 1997*

Συνεπώς, στο εκπαιδευτικό τουλάχιστον επίπεδο, οι γυναίκες φαίνεται ότi χαίρουν ισότητας ευκαιριών. Ωστόσο, οι γυναίκες αντιμετωπίζουν διακρίσεις σε όλους τους άλλους τομείς της κοινωνίας. Έχουν περισσότερες πιθανότητες να επηρεαστούν από τη φτώχεια, την ανεργία και εκπροσωπούνται δυσανάλογα μεταξύ των απασχολούμενων στον άτυπο τομέα.

Παρά την πρόοδο στη βελτίωση της πρόσβασης στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση σε ολόκληρη τη Λατινική Αμερική, η πρόσβαση των φτωχών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι εντελώς ανεπαρκής, ενώ η πρόσβασή τους στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση είναι ελάχιστη σε ολόκληρη την περιοχή. Η ύπαρξη πρόσφορου και αποτελεσματικού εκπαιδευτικού συστήματος έχει ζωτική σημασία για την αιεφόρο ανάπτυξη μέσω της βελτίωσης της παραγωγικότητας και της συνακόλουθης αύξησης των ποσοστών ανάπτυξης και μείωσης της ανισότητας. Οι μεταρρυθμίσεις του εκπαιδευτικού συστήματος και ο καλύτερος προσανατολισμός των εκπαιδευτικών πόρων, ιδίως προς την πρωτοβάθμια και τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, παραμένουν απαραίτητοι.

Η επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια αντιπροσώπευε το 1994 περίπου. 1,7% του συνολικού λατινοαμερικανικού ΑΕΠ, ή 6 δις δολάρια ΗΠΑ, από 1,4% το 1990, ποσό ελάχιστο σε σύγκριση με εκείνο των ιδιωτικών κεφαλαίων που συνέρρευσαν στη Λατινική Αμερική και ανήλθαν το 1995 σε 54 δις δολάρια ΗΠΑ. Ωστόσο, αυτές οι ροές κεφαλαίων επικεντρώνονται σε μικρό αριθμό χωρών. Μόνον η Βραζιλία, λαμβάνει 35% του συνόλου. Οι χώρες της Λατινικής Αμερικής θα χρειαστούν

περαιτέρω διεθνή στήριξη, ιδίως για να συνεχίσουν τον περιορισμό της φτώχειας, να οικοδομήσουν και να βελτιώσουν την κοινωνική, θεσμική και οικονομική υποδομή ούτως ώστε να καταστήσουν την οικονομική ανάπτυξη αειφόρο και να εξασφαλίσουν δικαιότερη κατανομή των πλεονεκτημάτων της ανάπτυξης.

2: Αναπτυξιακή συνεργασία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΚ) με τις χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

2.1. Γενική επισκόπηση της πολιτικής

Ο κανονισμός ΑΛΑ αποτελεί το βασικό σημείο αναφοράς βάσει του οποίου διατυπώνονται οι πολιτικές συνεργασίας τις Επιτροπής σχετικά με την Ασία και τη Λατινική Αμερική. Ωστόσο, η πλήρης κλίμακα των πολιτικών συνεργασίας της Επιτροπής με την Ασία και τη Λατινική Αμερική υπερβαίνει κατά πολύ τις χρηματοδοτικές ρυθμίσεις του κανονισμού ΑΛΑ και περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, πολιτικό διάλογο και διαπραγματεύσεις για τη σύναψη συμφωνιών συνεργασίας και εμπορίου.

2.1.1. Το πολιτικό πλαίσιο για την Ασία

Όσον αφορά την Ασία, αυτές οι ευρύτερες σκέψεις εκτίθενται στην ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο του Ιουλίου 1994 **Πρός Νέα Στρατηγική για την Ασία** [COM (94) 314] και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη μιας σειράς fora πολιτικής, μέσω των οποίων οι χώρες της Νοτίου και Νοτιοανατολικής Ασίας θα ενθαρρυνθούν να ενσωματώσουν πληρέστερα τις οικονομίες τους στο παγκόσμιο σύστημα, καθώς και πρωτοβουλίες για να τονωθεί φιλικό για τις επενδύσεις και τις επιχειρήσεις περιβάλλον στις χώρες εταίρους μας και να αποκτήσουν οι χώρες αυτές πρόσβαση σε σύγχρονη τεχνολογία. Ανάλογες σκέψεις εκτίθενται στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με **Μακροπρόθεσμη Πολιτική για τις Σχέσεις Κίνας-Ευρώπης** [COM (95) 279]. Η νέα στρατηγική για την Ασία άνοιξε το δρόμο για τα πλέον πρόσφατα έγγραφα στρατηγικής της Επιτροπής για τις σχέσεις με την **Ινδία** και το **ASEAN**. Στη συνεργασία της με τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας, η ΕΕ αποδίδει τεράστια σημασία στο σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την ανάπτυξη και παγίωση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Η ΕΕ διεξάγει τη διμερή συνεργασία της με πολλές χώρες και περιοχές της Ασίας στο πλαίσιο Συμφωνιών Εμπορίου και Συνεργασίας, οι οποίες συμπληρώνονται από διαρθρωμένο πολιτικό διάλογο τόσο σε διμερές, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο (όπως ο διάλογος με το ASEAN). Η ΕΕ συμμετέχει επίσης στο μοναδικό συλλογικό περιφερειακό διάλογο για την ασφάλεια, το Περιφερειακό Forum του ASEAN. Η ΕΚ υπέγραψε την πρώτη Συμφωνία Εμπορίου και Συνεργασίας με την Κίνα το 1985. Παρόλο που η εξέλιξη των διμερών σχέσεων διεκόπη το 1989 λόγω των γεγονότων της πλατείας Τιεν Αν Μεν (τα οποία ανάγκασαν την ΕΕ να επιβάλει ορισμένες κυρώσεις), η εξομάλυνση των σχέσεων από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 άνοιξε το δρόμο για αυξημένη συνεργασία και δημιουργία νέων διευθετήσεων για τον πολιτικό διάλογο. Όλες αυτές οι πρωτοβουλίες συμπληρώνουν και ολοκληρώνουν τους παραδοσιακότερους στόχους της ανακούφισης της φτώχειας και της οικονομικής συνεργασίας που περιλαμβάνονται στον κανονισμό ΑΛΑ και πρέπει συνεπώς να αποτελούν ουσιώδες μέρος κάθε γενικής αξιολόγησης των σχέσεων της Κοινότητας με τις χώρες της περιοχής.

2.1.2. Το πολιτικό πλαίσιο για τη Λατινική Αμερική

Μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης το Δεκέμβριο 1995, υιοθετήθηκε νέα μακροπρόθεσμη στρατηγική **ΕΕ και Λατινική Αμερική. Υφισταμένη Κατάσταση και Προοπτικές Στενότερης Εταιρικής Σχέσης 1996-2000**, με στόχο την ενίσχυση της εταιρικής σχέσης και συνεργασίας μέχρι το 2000. Η εν λόγω εταιρική σχέση χρονολογείται από αρκετές δεκαετίες και ενισχύθηκε σημαντικά κατά τα τελευταία 15 έτη. Ο πολιτικός διάλογος μεταξύ της Κοινότητας και των Λατινοαμερικανών εταίρων της θεσμοθετήθηκε στη διαδικασία του Σαν Χοσέ (από το 1984) και στο διάλογο με την Ομάδα του Ρίο (από το 1990 και οδήγησε σε σταθερή βελτίωση των πολιτικών σχέσεων. Ο διάλογος συμπληρώθηκε από συμφωνίες συνεργασίας. Μετά την υπογραφή των συμφωνιών "τρίτης γενεάς" με όλες τις χώρες της Λατινικής Αμερικής (εκτός της Κούβας), άρχισε νέα φάση ακόμα στενότερης συνεργασίας με τη διαπραγμάτευση συμφωνιών με τη Mercosur (η οποία υπεγράφη το 1995) και τη Χιλή (η οποία υπεγράφη το 1996), που θα οδηγήσουν πιθανόν εν καιρώ σε περαιτέρω απελευθέρωση του εμπορίου μεταξύ της ΕΕ και των χωρών και περιοχών της Λατινικής Αμερικής στο πλαίσιο της "Ανοικτής Περιφερειακής Συνεργασίας". Μέσα σε αυτό το πλαίσιο στενότερης εταιρικής σχέσης, η συνεργασία μεταξύ της ΕΕ και της Λατινικής Αμερικής διαφοροποιήθηκε και εμβαθύνθηκε για να ανταποκριθεί στις νέες ανάγκες μιας ιδιαίτερας ετερογενούς περιοχής που προσπαθεί να παγιώσει τη δημοκρατική διαδικασία, να επιτύχει διεθνή ανταγωνιστικότητα και να αντιμετωπίσει την ενδημική φτώχεια και τις κοινωνικές ανισότητες. Η παραδοσιακή Τεχνική και Χρηματοδοτική Συνεργασία συμπληρώνεται όλο και περισσότερο από μέσα που στοχεύουν στην ανάπτυξη στενότερων οικονομικών και επιχειρηματικών δεσμών και μέσα που παρέχουν αυξημένη βοήθεια σε τομείς όπως Φύλο και Ανάπτυξη και Περιβάλλον. Άλλοι τομείς στους οποίους δίδεται προτεραιότητα περιλαμβάνουν τον Εκδημοκρατισμό και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Εκπαίδευση και Κατάρτιση. Επίσης, οι Διακοινοβουλευτικές διασκέψεις που οργανώνονται ανά διετία από το 1974 ένθαρρυνουν περαιτέρω το διάλογο.

2.2 Εξέλιξη της συνεργασίας ΑΛΑ, 1991-1995

Μέσα σε αυτό το γενικό πλαίσιο, κατά την περίοδο 1991-95, οι σχέσεις της Κοινότητας με τις χώρες ΑΛΑ κατέστησαν περισσότερο ολοκληρωμένες και συστηματικές με σημαντική επέκταση της οικονομικής, χρηματοδοτικής και αναπτυξιακής συνεργασίας, η οποία αντικατοπτρίζει ουσιαστικές βελτιώσεις στον τομέα του εκδημοκρατισμού (σε συνδυασμό με αποτελεσματικότερη ανάμιξη της κοινωνίας των πολιτών), τις θετικές επιπτώσεις των πολιτικών απελευθέρωσης των αγορών και του εμπορίου που υποστήριξαν τα Διεθνή Χρηματοδοτικά Όργανα (και ιδίως το ΔΝΤ), προγραμμάτων περιφερειακής ενοποίησης και της προόδου των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων (ιδιωτικοποίηση κρατικών περιουσιακών στοιχείων, φορολογική μεταρρύθμιση, μεταρρύθμιση των χρηματοδοτικών συστημάτων, αναδιάρθρωση του εξωτερικού χρέους κλπ).

Η Κοινότητα αναμίχθηκε επίσης στενότερα σε προγράμματα έκτακτης ανάγκης και αποκατάστασης με τη χρηματοδότηση σχεδίων μεταπολεμικής ανασυγκρότησης/ αποκατάστασης, ιδίως στη Νικαράγουα και στο Ελ Σαλβαδόρ. Η Επιστροφή ανέπτυξε νέα μέσα αποκεντρωμένης συνεργασίας, ενώ σημαντικό ποσοστό των χρηματοδοτικών πόρων διοχετεύθηκε μέσω ΜΚΟ και υπέρ ιδιωτικών τοπικών οικονομικών οντοτήτων. Παγιάθηκε στενή συνεργασία για ζητήματα πολιτικής, κινητοποίηση πόρων και πράξεις με τα Διεθνή Χρηματοδοτικά Όργανα που ενεργοποιούνται στην Ασία και τη Λατινική Αμερική. Επιπλέον, η Κοινότητα ενθάρρυνε την ίδρυση περιφερειακών fora και οργανισμών στο πλαίσιο της "ανοικτής περιφερειακής συνεργασίας" ως τρόπο για να τονωθούν οι προοπτικές

πολιτικού διαλόγου, εμπορικής ενσωμάτωσης και οικονομικής εταιρικής σχέσης. Αυτός ο πολιτικός διάλογος και η οικονομική ενοποίηση Νότου-Νότου έχει ως στόχο την εκμετάλλευση των συμπληρωματικών και συγκριτικών πλεονεκτημάτων και την αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση των ανθρώπινων, χρηματοδοτικών και τεχνικών πόρων που απαιτούνται για την αντιμετώπιση γενικών προβλημάτων με περιφερειακή διάσταση (όπως η προστασία του περιβάλλοντος).

Η εξελισσόμενη φύση του πολιτικού διαλόγου της Κοινότητας με τις χώρες ΑΛΑ και ο καλύτερος συντονισμός της βοήθειας με άλλους πολυμερείς και διμερείς χρηματοδότες οδήγησε σε αποτελεσματικότερη χρησιμοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πόρων. Τα λίγα τελευταία χρόνια, η Κοινότητα κατέστη σημαντικός εταίρος των χωρών ΑΛΑ ενθαρρύνοντας πολιτικές μεταρρυθμίσεις, παρέχοντας βοήθεια για την καταπολέμηση της φτώχειας στις αγροτικές και αστικές περιοχές, υποστηρίζοντας την ιδιωτική επιχειρηματική δραστηριότητα και τις ΜΜΕ, ενθαρρύνοντας νέες ευρωπαϊκές ιδιωτικές χρηματοπιστωτικές ροές, στηρίζοντας εθνικά «δίκτυα κοινωνικής ασφάλειας» κατά την προσαρμογή και τη διαδικασία μετάβασης και προωθώντας την ανάμιξη τοπικών οργάνωσεων που δραστηριοποιούνται σε άμεσο επίπεδο, σε προγράμματα επείγουσας βοήθειας και ανασυγκρότησης.

Γυναίκες και Ανάπτυξη

Οι γυναίκες είναι ιδιαίτερες ευάλωτες στις αντίξοες κοινωνικές και οικονομικές εξελίξεις. Επηρεάζονται σε δυσανάλογο βαθμό από τη φτώχεια, την ανεργία, είναι πιθανότερο να απασχολούνται στον οικιακό και στον άτυπο τομέα, πράγμα που φυσιολογικά τις αφήνει χωρίς ασφαλιστική κάλυψη, έχουν μικρότερη πρόσβαση στην εκπαίδευση, πράγμα που μειώνει τις ευκαιρίες τους, και γενικά αντιμετωπίζουν διακρίσεις από την κοινωνία και τους θεσμούς της, όπως το νομικό, το πολιτικό ή το εκπαιδευτικό σύστημα.

Η βελτίωση της κατάστασης των γυναικών και η προώθηση της ισότητας των φύλων δεν είναι σημαντική μόνον αφεαυτή. Συμβάλλει επίσης στη γενική κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Ζωτική σημασία έχει ιδίως η βελτίωση της πρόσβασης των γυναικών στην εκπαίδευση. Η καλύτερη εκπαίδευση των γυναικών μπορεί να συμβάλει στην έξοδο από το φαύλο κύκλο της φτώχειας που συντηρείται από την κακή παιδική υγεία και το χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο. Η εκπαίδευση των γυναικών αποτελεί ισχυρό μέσο μείωσης των θανάτων νεογνών και γενικά βελτίωσης της διατροφής και της υγείας των παιδιών. Η εκπαίδευση των γυναικών επιδρά επίσης στη γονιμότητα (συνήθως χαμηλότερη στις εγγράμματες γυναίκες) και στη χρήση αντισυλληπτικών. Επίσης, βελτιώνει την ικανότητα των γυναικών να συμμετέχουν ενεργά στην αγορά εργασίας και αυξάνει τις πιθανότητες τυπικής απασχόλησης.

Ο κανονισμός ΑΛΑ δίδει ιδιαίτερη έμφαση στο ρόλο των γυναικών στην αναπτυξιακή διαδικασία και τάσσει ότι η πολιτική βοήθειας της ΕΚ πρέπει "να καταβάλλεται μέριμνα ώστε (...) να θεσπίζονται συγκεκριμένα μέτρα, ή και σχέδια, με σκοπό την αύξηση της ενεργού και ισότιμης συμμετοχής τους στις παραγωγικές διαδικασίες και στους καρπούς τους, στις κοινωνικές δραστηριότητες και στη λήψη αποφάσεων." (άρθρο 5). Προϋποθέτει επίσης ότι όλα τα προγράμματα και σχέδια που περιλαμβάνει το πρόγραμμα αναπτυξιακής συνεργασίας με τις χώρες ΑΛΑ πρέπει να λαμβάνουν "ιδιαιτέρως υπόψη το ρόλο των γυναικών.", προϋπόθεση η οποία ενισχύθηκε από το ψήφισμα του Συμβουλίου του 1995 για την ενσωμάτωση των προβλημάτων φύλου στην αναπτυξιακή συνεργασία. (12847/95 της 20.12.1995).

Η υλοποίηση του κανονισμού υιοθετεί έτσι διπλή προσέγγιση. Εφόσον η προώθηση της ισότητας των φύλων πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος όλων των δραστηριοτήτων, από το 1994 και εξής ελέγχονται όλα τα σχέδια, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι αποδίδεται η δέουσα προσοχή στην ενσωμάτωση των γυναικών. Παράλληλα, μπορεί να απαιτηθούν συγκεκριμένα σχέδια για την καταπολέμηση των ανισοτήτων λόγω φύλου. Από τη συνολική βοήθεια της ΕΚ προς τις περιοχές ΑΛΑ από το 1992 μέχρι σήμερα, περισσότερα από 235 εκατ. ECU έχουν αναληφθεί για σχέδια θετικής δράσης για τη βελτίωση της θέσης των γυναικών, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη δράσεις ενσωματωμένες σε σχέδια και προγράμματα που υπάγονται σε άλλες γραμμές του προϋπολογισμού. Υπάρχει επίσης μια μικρή ειδική γραμμή του προϋπολογισμού «Γυναίκες και Ανάπτυξη» για τη χρηματοδότηση δράσεων παροχής τεχνικών συμβουλών και ευαισθητοποίησης με στόχο την απόδοση μεγαλύτερης προσοχής σε προβλήματα φύλου στο πλαίσιο της κεντρικής αναπτυξιακής συνεργασίας. Για παράδειγμα, η Επιτροπή χρηματοδότησε ορισμένες μελέτες («Χαρακτηριστικά των Φύλων») για την κατάσταση των γυναικών σε μερικές αναπτυσσόμενες χώρες της Λατινικής Αμερικής, οι οποίες διευκόλυναν τον αποτελεσματικό προσανατολισμό σχεδίων και προγραμμάτων προς τη βελτίωση της κατάστασης των γυναικών.

Η συνεργασία με τις χώρες ΑΛΑ δίδει επίσης έμφαση στη συνειδητοποίηση των προβλημάτων φύλου και στο ρόλο των γυναικών στην ανάπτυξη, καθώς και, γενικότερα, στην ανάγκη σεβασμού των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων και πολιτικών ελευθεριών, συνταγματικές μεταρρυθμίσεις, παγίωση της διαδικασίας εκδημοκρατισμού και μεταρρύθμιση των εγγωρρίων νομικών και δικαστικών συστημάτων. Πράγματι, η δημόσια απόδοση ειθνικών («ορθές πρακτικές»), η χρηστή διακυβέρνηση και ο σεβασμός του κράτους δικαίου από τους εταίρους ΑΛΑ αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση καρποφόρου διαλόγου και της κινητοποίησης των χρηματοδοτικών πόρων της Κοινότητας για στήριξη.

Τα προγράμματα οικονομικής συνεργασίας της Κοινότητας στην Ασία και τη Λατινική Αμερική εστιάζονται κατά μέγα μέρος στον ιδιωτικό τομέα. Το βάρος αυτών των προγραμμάτων πέφτει στη βελτίωση του επιχειρηματικού και κανονιστικού περιβάλλοντος στις χώρες εταίρους, ούτως ώστε να τονωθεί η αμφίδρομη ροή εμπορίου και επενδύσεων με την ανάπτυξη ευρέως φάσματος μέσων

υποστήριξης για την προώθηση της ανάπτυξης επιχειρήσεων, και ιδίως μικρομεσαίων. Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν θεσμική στήριξη μέσω οργάνων όπως το Συμβούλιο Ευρωπαϊκών Εμπορικών Επιμελητηρίων ή Επιχειρηματικά Συμβούλια και διαφόρων απευθείας χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων κατάρτισης με στόχο την τόνωση των διαχειριστικών ικανοτήτων στις χώρες εταίρους. Τα προγράμματα της Επιτροπής δεν περιορίζονται, ωστόσο, στην αντιμετώπιση της οικονομικής διάστασης της ανάπτυξης. Αναγνωρίζεται η σημασία του κοινωνικού τομέα, όπως και η ανάγκη εξασφάλισης δίκαιης ισορροπίας κατά την κατανομή των καρπών της προόδου. Τα σχέδια και προγράμματα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της Χρηματοδοτικής και Τεχνικής Συνεργασίας έχουν ως στόχο τη φτώχεια και εστιάζονται στην υγεία, στην αποχέτευση και στην ανάπτυξη του ανθρωπίνου δυναμικού, ενώ παράλληλα λαμβάνουν υπόψη τις διαστάσεις της ανάπτυξης που αφορούν την ισότητα των φύλων και το περιβάλλον.

Πληθυσμός και Αναπαραγωγική Υγεία

Η αντιμετώπιση της αύξησης του πληθυσμού με την απόκτηση συνειδητοποίησης σχετικά με ζητήματα οικογενειακού προγραμματισμού και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών για την ικανοποίηση της ζήτησης αποτελεί ζωτικό αναπτυξιακό πρόβλημα. Η μείωση των εκατοντάδων χιλιάδων μητρικών θανάτων και των εκατομμυρίων επεισοδίων ασθενειών που συνδέονται με την εγκυμοσύνη και τον τοκετό αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα. Επιπλέον, η δημιουργία ασφαλούς περιβάλλοντος για τους νέους μακριά από κινδύνους βίας, επίθεσης και η παροχή πληροφοριών και υπηρεσιών για την αποφυγή ανεπιθύμητων εγκυμοσυνών και σεξουαλικά μεταδιδόμενων μολύνσεων (συμπεριλαμβανομένου του ιού HIV) είναι ένας τομέας που αρχίζει να αποσπά όλο και περισσότερη προσοχή.

Στην Ασία και στη Λατινική Αμερική, η Επιτροπή προσπαθεί να δώσει στις γυναίκες τη δυνατότητα να πάρουν τον έλεγχο της αναπαραγωγικής ζωής τους. Παρέχει στήριξη για την ανάπτυξη υπηρεσιών καλύτερης ποιότητας διαθέσιμων ελεύθερα σε όσους τις χρειάζονται και εργάζεται για την ανάπτυξη αποτελεσματικών από άποψη κόστους στρατηγικών για την αντιμετώπιση της διάδοσης του HIV/AIDS και άλλων σεξουαλικά μεταδιδόμενων μολύνσεων.

Η ειδική γραμμή του προϋπολογισμού για πληθυσμιακές πολιτικές και προγράμματα στις αναπτυσσόμενες χώρες (B7-631) χρησιμοποιείται για τη στήριξη της ανάπτυξης πολιτικής και στρατηγικής και τη στήριξη καινοτόμων σχεδίων συμπληρωματικών προς τα ευρύτερα προγράμματα στήριξης του υγειονομικού τομέα. Ο νέος κανονισμός του Συμβουλίου για τη γραμμή B7-631 (ΕΟΚ 1484/97, ΕΕ L 202, της 30.07 1997, σελ. 1) αναφέρει ότι η Επιτροπή θα καταβάλει προσπάθειες ούτως ώστε:

- * να δοθεί η δυνατότητα στις γυναίκες, στους άνδρες και στους εφήβους να προβαίνουν σε ελεύθερη και πληροφορημένη επιλογή σχετικά με τον αριθμό και τη χρονική απόσταση των παιδιών τους,
- * να συμβάλει στη δημιουργία κοινωνικού-πολιτιστικού, οικονομικού και εκπαιδευτικού περιβάλλοντος που να επιτρέπει την απόλυτη δυνατότητα επιλογής, κυρίως για τις γυναίκες και τους εφήβους, και ιδίως μέσω της καταδίκης και της εξάλειψης κάθε μορφής σεξουαλικής βίας, ακρωτηριασμού και κακομεταχείρισης που μπορεί να επηρεάσει την αξιοπρέπεια και την υγεία τους,
- * να βοηθήσει στην ανάπτυξη ή μεταρρύθμιση υγειονομικών συστημάτων, ούτως ώστε να βελτιωθεί η δυνατότητα πρόσβασης και η ποιότητα της αναπαραγωγικής υγειονομικής περίθαλψης για γυναίκες και άνδρες, συμπεριλαμβανομένων των εφήβων, μειώνοντας έτσι σημαντικά τους κινδύνους για την υγεία των γυναικών και των παιδιών.

Είναι πολύ σημαντικό να τονιστεί ότι η κοινοτική προσέγγιση στη συνεργασία με τις χώρες ΑΛΑ βασίζεται στη χρησιμοποίηση ευρέως φάσματος μέσων που αντικατοπτρίζουν την ποικιλία αναπτυξιακών εμπειριών των χωρών της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής. Επίσης, ο συνδυασμός των χρησιμοποιούμενων μέσων αλλάζει από χώρα σε χώρα και από περιοχή σε περιοχή και το αποτέλεσμα εξαρτάται από το επίπεδο ανάπτυξης και από το κατά πόσον υπάρχει ανάγκη για προσπάθειες προώθησης του εμπορίου και των επενδύσεων, για τη χρηματοδότηση έργων, για κεφάλαια διαρθρωτικής προσαρμογής, για χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια και/ή

οικονομική συνεργασία, ή για βελτιωμένη πρόσβαση στην αγορά. Αυτή η ποικιλία καθιστά την αναπτυξιακή συνεργασία με τις χώρες ΑΛΑ τόσο μεγάλη πρόκληση για την Κοινότητα.

Όσον αφορά τις αναπτυσσόμενες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας και της Ινδικής χερσονήσου, η εξέλιξη και η φύση του κοινοτικού πολυμερούς και διμερούς διαλόγου και συνεργασίας κατά την περίοδο 1991-95 αντικατοπτρίζει την ταχεία εξέλιξη που επετεύχθη σε αυτή την περιοχή του κόσμου, τις ρυθμίσεις για την ενίσχυση της περιφερειακής συνεργασίας στη λεκάνη του Ασιατικού Ειρηνικού (ASEAN, SAARC, APEC κλπ) και τις συνακόλουθες αλλαγές στην παγκόσμια ισορροπία οικονομικής δύναμης. Η ανάγκη διαφοροποίησης της πολιτικής κατέστη επίσης όλο και προφανέστερη υπό το φως των αποκλινόντων βαθμών οικονομικής και κοινωνικής προόδου που σημείωσαν οι χώρες της εν λόγω περιοχής. Συνεπώς, οι κοινοτικές στρατηγικές για την Ασία συμπεριέλαβαν το εμπόριο στο πλαίσιο των μηχανισμών της αγοράς, στόχους ενοποίησης του εμπορίου και επενδύσεων σε ταχέως αναπτυσσόμενες αναδυόμενες οικονομίες, πολιτικό διάλογο και στήριξη μεταρρυθμίσεων σε προσαρμοζόμενες χώρες (πρώην κατευθυνόμενης οικονομίας) και παραδοσιακή αναπτυξιακή συνεργασία στις φτωχότερες, εστιαζόμενη σε στρατηγικές ανακούφισης της φτώχειας.

Κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990, πολλές, αν όχι όλες οι χώρες της Λατινικής Αμερικής, άρχισαν να υλοποιούν διαδικασία εκδημοκρατισμού κινούμενες προς πλέον συμμετοχικές μορφές διακυβέρνησης, ενθαρρύνοντας μεγαλύτερη διαφάνεια και απόδοση ευθυνών στη διακυβέρνηση και προώθηση του κράτους δικαίου. Αυτές οι θετικές εξελίξεις και οι συνοδευτικοί πολιτικοί προσανατολισμοί οδήγησαν σε υψηλότερο επίπεδο πολιτικής σταθερότητας στην περιοχή της Λατινικής Αμερικής.

Η αναπτυξιακή συνεργασία με τις χώρες αυτές απεδείχθη μεγάλη πρόκληση για την Κοινότητα και αντικατοπτρίζει διαφορετική χρονική ακολουθία της διαρθρωτικής προσαρμογής, της απελευθέρωσης της αγοράς και της διαδικασίας εκδημοκρατισμού κάθε συγκεκριμένης χώρας. Κατά το δεύτερο ήμισυ της δεκαετίας του 1980 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990, μερικές χώρες της περιοχής ανέλαβαν φιλόδοξα προγράμματα σταθεροποίησης και προσαρμογής (για παράδειγμα, Βραζιλία, Αργεντινή και Χιλή) και πολλές από αυτές (συμπεριλαμβανομένης της Κόστα Ρίκα, του Μεξικού, της Βενεζουέλας, της Ουρουγουάης, της Βολιβίας κλπ) άρχισαν να καταπολεμούν τα οξέα προβλήματα των δημοσίων οικονομικών και του ισοζυγίου πληρωμών που απορρέουν από την αφόρητη κατάσταση του εξωτερικού χρέους έναντι δυτικών εμπορικών τραπεζών.

Η ενίσχυση της δημοκρατίας, η πολιτική σταθερότητα, οι οικονομικές μεταρρυθμίσεις και η περιφερειακή ενοποίηση οδήγησαν σε νέες ροές ΕΛΑΒ και τεράστια προγράμματα αναστηρότητας-αποκατάστασης και αναπτυξιακής συνεργασίας με τη στήριξη διμερών δωρητών, της Κοινότητας και των οργάνων του Bretton-Woods. Κατά την υπό κρίση περίοδο, οι χώρες της Κεντρικής και της Λατινικής Αμερικής κατέβαλαν μεγάλες προσπάθειες για να προωθήσουν την περιφερειακή συνεργασία και ενοποίηση (Διαδικασία του Σαν Χοσέ, Κοινότητα των Ύνδεων, MERCOSUR κλπ), οι οποίες αντικατοπτρίζουν τις θετικές επιπτώσεις των νέων πολιτικών οικονομικής απελευθέρωσης και εμπορικής ενοποίησης.

2.3. Ο κανονισμός του Συμβουλίου αριθ. 443/92 της 25 / 2 / 1992.

Ο κανονισμός του Συμβουλίου ΕΟΚ αριθ. 443/92 περί χρηματοδοτικής, τεχνικής και οικονομικής συνεργασίας με τις χώρες ΑΛΑ (ΕΕ L 52 της 27.02.92, σ.1) είναι κεντρικό στοιχείο της κοινοτικής προσέγγισης στις αναπτυξιακές στρατηγικές. Ο εν λόγω κανονισμός, ο οποίος βασίζεται στο άρθρο 235 της Συνθήκης, είναι ιδιαίτερος καινοτόμος διότι:

1) Ο κανονισμός υπογραμμίζει την ανάγκη να συνδέονται στενά τα κοινοτικά μέσα συνεργασίας για την ανάπτυξη με στρατηγικές εμπορικής φιλελευθεροποίησης (άρθρο 1).

2) Ο κανονισμός εισάγει την αρχή ότι οποιαδήποτε συνεργασία ή κινητοποίηση πόρων θα πρέπει να έχει ως προϋπόθεση το σεβασμό των βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του κράτους δικαίου και των θεμελιωδών δημοκρατικών αρχών σε κάθε κοινοτική χώρα εταίρο. Σχετικά, το κείμενο των συμφωνιών συνεργασίας που έχουν συναφθεί μετά το 1992 περιλαμβάνει πάντα ρήτρες ανθρωπίνων δικαιωμάτων και εκδημοκρατισμού (άρθρο 2).

3) Σύμφωνα με τον κανονισμό, επιλέξιμες για οικονομική, τεχνική και χρηματοδοτική βοήθεια είναι μια σειρά αποκεντρωμένων αρχών. Οι ενδεχόμενοι δικαιούχοι μπορούν να περιλαμβάνουν, εκτός από τις κεντρικές και τοπικές δημόσιες αρχές, ιδιωτικούς φορείς και ΜΚΟ. (άρθρο 3).

4) Τα κύρια χρηματοδοτικά μέσα της Κοινότητας (και ο προγραμματισμός τους) πρέπει να είναι προσαρμοσμένα ούτως ώστε να μπορούν να αντιμετωπίζουν τις συγκεκριμένες απαιτήσεις των εταίρων χωρών ΑΛΑ (άρθρο 3).

5) Ο κανονισμός ορίζει ότι η χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια πρέπει να αποσκοπεί κατά προτεραιότητα στην παροχή στήριξης στις φτωχότερες αναπτυσσόμενες χώρες ΑΛΑ και στα φτωχότερα στρώματα του εγχώριου πληθυσμού. (άρθρο 4).

6) Η χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια πρέπει να επικεντρώνεται στην αγροτική και κοινωνική ανάπτυξη, στην επισιτιστική ασφάλεια, στην αειφόρο ανάπτυξη (στρατηγικές ανακούφισης της φτώχειας), στην προστασία του περιβάλλοντος, στο ρόλο των γυναικών, στην καταπολέμηση των ναρκωτικών, στον εκδημοκρατισμό, στην προστασία του παιδιού κλπ. (άρθρο 5). Στις περισσότερες προηγμένες χώρες ΑΛΑ, η προσοχή πρέπει να επικεντρώνεται στην οικονομική συνεργασία, δηλαδή στην επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία και εταιρική σχέση, τη διοικητική και θεσμική οικοδόμηση, τη στήριξη των επενδύσεων και την εμπορική ενοποίηση και βοήθεια προς τον ιδιωτικό τομέα. Ιδίως, η οικονομική συνεργασία πρέπει να εξυπηρετεί τα αμοιβαία συμφέροντα της Κοινότητας και των χωρών εταίρων της. Η στήριξη για την περιφερειακή συνεργασία θεωρείται σημαντικό τμήμα της οικονομικής συνεργασίας. (άρθρο 7).

Καταπολέμηση των ναρκωτικών

Η γραμμή του προϋπολογισμού για την καταπολέμηση των ναρκωτικών με τίτλο «Συνεργασία Βορρά-Νότου για την καταπολέμηση των ναρκωτικών» δημιουργήθηκε το 1987 (B7-6210) και χρησιμεύει στη χρηματοδότηση πειραματικών σχεδίων στο συγκεκριμένο τομέα.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή αποφάσισε να θεσπίσει κανονισμό και συγκεκριμένα, τον υπ' αριθ. ΕΟΚ 2946/97 (ΕΕ L287, 21.10.1997, σελ. 1) που να χρησιμεύει ως νομική βάση για την εν λόγω γραμμή του προϋπολογισμού, μετά τη γνώμη που εξέδωσε το Συμβούλιο και τη δεύτερη ανάγνωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στις 13 Μαρτίου 1997.

Ωστόσο, αυτή η γραμμή του προϋπολογισμού δεν αντικατοπτρίζει το πραγματικό κόστος της συνεργασίας της ΓΔΙΒ στον τομέα της καταπολέμησης των ναρκωτικών με τις χώρες γεωγραφικής αρμοδιότητάς της, εφόσον, αφενός, δεν περιλαμβάνει το κόστος, για ολόκληρη την περίοδο, των ρητρών του ΣΓΠ για την καταπολέμηση των ναρκωτικών (βιομηχανικά και γεωργικά προϊόντα για τις χώρες του Συμφώνου των Άνδεων, γεωργικά προϊόντα για τις χώρες του Συμφώνου των Άνδεων και τις χώρες της Κεντρικής Αμερικής) λόγω απώλειας εισοδήματος για τον προϋπολογισμό της ΕΚ και, αφετέρου, δεν καλύπτει ενδεχόμενες χρηματοδοτήσεις προγραμμάτων που υλοποιούνται στο πλαίσιο άλλων γραμμών του προϋπολογισμού.

Από το 1991 έως το 1995, οι πιστώσεις που ενεγράφησαν στη γραμμή B7-6210 ανήλθαν σε 50 εκατ. ECU περίπου, εκ των οποίων 34% χορηγήθηκε στη Λατινική Αμερική, 31,3% στην Ασία, 9,3% στις χώρες ΑΚΕ, 19,8% στη Μεσόγειο και 3,5% χρησιμοποιήθηκαν για πολλές χώρες ή για οριζόντιες δράσεις υπέρ μιας περιοχής ή του συνόλου των χωρών (θεματικές έρευνες κλπ).

Όσον αφορά τους τύπους υποστηριζόμενων δράσεων, 52% των κεφαλαίων χορηγήθηκαν σε προγράμματα πρόληψης και μείωσης της ζήτησης ή θεραπείας και αποκατάστασης των τοξικομανών, 20% χρησιμοποιήθηκαν για προγράμματα εναλλακτικής ανάπτυξης, 10% επέτρεψαν δράσεις καταπολέμησης του εμπορίου ή μείωσης της προσφοράς και το υπόλοιπο 18% διατέθηκε για προγράμματα κατάρτισης ή έρευνας.

Στο επίπεδο των εταίρων, για την εν λόγω περίοδο, οι ΜΚΟ συμμετέσχον σε σχέδια μέχρι του ημίσεος των αναληφθέντων πόρων και οι κυβερνήσεις μέχρι 30% των εν λόγω κεφαλαίων. Το PNUCID (Διεθνές πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για την καταπολέμηση των ναρκωτικών) έλαβε περίπου 18% του συνόλου. 2% των κεφαλαίων δόθηκαν σε συμβούλους ή πανεπιστήμια για την υλοποίηση μελετών.

7) Ο κανονισμός αναφέρει ότι για να μπορέσει η Κοινότητα να υλοποιήσει αυτές τις πολιτικές κατευθύνσεις και να παράσχει χρηματοδοτική, οικονομική και τεχνική στήριξη στις χώρες εταίρους ΑΛΑ, θεωρείται απαραίτητο συνολικό ποσό 2750 εκατ. ECU για την περίοδο 1991- 95. Η κινητοποίηση των πόρων πρέπει να διενεργηθεί στο πλαίσιο ενδεικτικού μεσοπρόθεσμου προγραμματισμού που θα πραγματοποιηθεί με τις ενδιαφερόμενες αναπτυσσόμενες χώρες. Τάσσει επίσης ότι περίπου 10% του συνολικού αυτού ποσού πρέπει να χρησιμοποιηθεί για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων στον τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος και της διατήρησης των τροπικών δασών. (άρθρα 9 και 10).

Περιβαλλοντική προστασία στη συνεργασία της Κοινότητας με τις χώρες ΑΛΑ

Τα περιβαλλοντικά προβλήματα έχουν εξελιχθεί σε σημαντική πτυχή της κοινοτικής συνεργασίας με τις αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής. Αποκτούν όλο και περισσότερο προεξάρχουσα θέση στο διάλογο με τις χώρες εταίρους, όπως αποδεικνύει για παράδειγμα το γεγονός ότι το περιβάλλον εντάσσεται σε όλες τις συμφωνίες συνεργασίας με τις ασιατικές και λατινοαμερικανικές χώρες/περιοχές εταίρους. Η σημασία που αποδίδεται στα περιβαλλοντικά θέματα μπορεί επίσης να κριθεί και από το επίπεδο της χρηματοδότησης σχεδίων και προγραμμάτων με ειδικούς περιβαλλοντικούς στόχους. Από την άποψη αυτή, μια πρόσφατη ανεξάρτητη καταγραφή των κεφαλαίων που δέσμευσε η ΓΔΙΒ για περιβαλλοντικά σχέδια κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, μεταξύ του 1990 και του 1995, ανελήφθησαν 596 εκατ. ECU για περιβαλλοντικά σχέδια στην Ασία και 255 εκατ. ECU στη Λατινική Αμερική.

Μεγάλο μέρος αυτής της δαπάνης **διοχετεύεται μέσω της γραμμής ΑΛΑ του προϋπολογισμού**, η οποία καλύπτει έτσι συνολικά το στόχο του 10% που έχει θέσει ο κανονισμός ΑΛΑ. Ωστόσο, οι αριθμοί περιλαμβάνουν επίσης δύο γραμμές του προϋπολογισμού που αφορούν ειδικά το περιβάλλον στις αναπτυσσόμενες χώρες και τα τροπικά δάση. Αυτές οι συμπληρωματικές δραστηριότητες εκτελούνται στο πλαίσιο των γραμμών ΑΛΑ του προϋπολογισμού.

Η γραμμή του προϋπολογισμού που αφορά το περιβάλλον στις αναπτυσσόμενες χώρες (B7-6200, 15 εκατ. ECU το 1995 για όλες τις χώρες ΑΛΑ/MED/AKE) χρησιμοποιείται για καινοτόμα πειραματικά σχέδια σχετικά με τη διαχείριση του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος, καθώς και για στρατηγικές μελέτες στον περιβαλλοντικό τομέα. Τα πειραματικά σχέδια που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο αυτής της γραμμής αναλαμβάνονται συχνά για περαιτέρω χρηματοδότηση από τις γραμμές που διέπονται από τον κανονισμό ΑΛΑ. Υπάρχει έτσι σημαντική συνέργεια μεταξύ των δύο οργάνων χρηματοδότησης. Το 1995, κατεβλήθησαν προσπάθειες για τη δημιουργία νομικής βάσης για τις δραστηριότητες αυτές μέσω της θέσπισης κανονισμού. Η εργασία αυτή συνεχίστηκε το 1996 και οριστικοποιήθηκε στις αρχές του 1997.(ΕΟΚ, 722/97, ΕΕ L108, 25.04.1997, σ.1.)

Η δεύτερη «περιβαλλοντική» γραμμή του προϋπολογισμού αφορά την προστασία των τροπικών δασών (B7-6201, 50 εκατ. ECU το 1995 για τις χώρες της Ασίας, της Λατινικής Αμερικής και ΑΚΕ). Χρησιμοποιείται ειδικά για την προστασία και ορθολογική διαχείριση των τροπικών δασών και τη βελτίωση των όρων ζωής των πληθυσμών που ζουν εντός ή στα όρια των δασών. Στις 20 Δεκεμβρίου 1995, εγκρίθηκε κανονισμός που θεσπίζει τις βασικές αρχές και στρατηγικές, καθώς και τις διαδικασίες, των χρηματοδοτικών αναλήψεων από την εν λόγω γραμμή του προϋπολογισμού (ΕΟΚ αριθ. 3062/95, ΕΕ L 327, 22.12.1995, σ.9). Οι ΜΚΟ παίζουν σημαντικό ρόλο στην εκτέλεση προγραμμάτων και σχεδίων που χρηματοδοτούνται από τις δύο αυτές γραμμές.

Άλλο σημαντικό όργανο για την εξασφάλιση της περιβαλλοντικής απόδοσης των δραστηριοτήτων συνεργασίας που χρηματοδοτούνται από τη γραμμή ΑΛΑ του προϋπολογισμού είναι η Αξιολόγηση των Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΑΠΕ). Οι διαδικασίες ΑΠΕ θεσπίστηκαν το 1991 και διαρκώς εμβαθύνονται και συμπληρώνονται με διάφορες στηρίξεις, όπως προγράμματα κατάρτισης και υλικό καθοδήγησης.

2.4. Συνδυασμός διμερών Συμφωνιών συνεργασίας και πολυμερών σχέσεων.

Η εφαρμογή του κανονισμού ΑΛΑ λαμβάνει χώρα στο πλαίσιο ενισχυμένου πολιτικού διαλόγου (ο οποίος περιλαμβάνει επίσης πολιτιστικά, επιστημονικά και τεχνολογικά θέματα) και διαδικασίας εμπορικής ενοποίησης που διέπεται από νέα σειρά διμερών Συμφωνιών Συνεργασίας (Συμφωνίες «τρίτης γενεάς») και, σε πολυμερές επίπεδο, από νέα σχέση με περιφερειακές οργανώσεις στην Ασία και τη Λατινική Αμερική. Έτσι:

α) Όσον αφορά τις νέες διμερείς σχέσεις με τις χώρες εταίρους της Ασίας, κατά την περίοδο αναφοράς, υπεγράφησαν συμφωνίες συνεργασίας με την Ινδία, (ΕΕ L 223/94, σ.23) τη Σρι Λάνκα, (ΕΕ L 85/95, σ.32) το Βιετνάμ (ΕΕ L 136/96, σ.28), το Νεπάλ (ΕΕ L 137/96, σ.14) και το Μακάο (ΕΕ L 404/92 σ.26). Από την άλλη πλευρά, η συνεργασία με

τη Βιρμανία ανεστάλη λόγω των συνεχιζόμενων σοβαρών παραβιάσεων βασικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η πολυμερής συνεργασία με περιφερειακές ενώσεις της Ασίας (ASEAN, SAARC etc.) εντατικοποιήθηκε σημαντικά και περιλαμβάνει ορισμένους τομείς κοινού ή περιφερειακού ενδιαφέροντος.

Το Συμβούλιο υιοθέτησε το Νοέμβριο 1994 νέα ανακοίνωση "προς νέα Στρατηγική για την Ασία" [COM (94) 314] για να χρησιμεύσει ως πλαίσιο για αυτό το διμερή και πολυμερή διάλογο. Η νέα στρατηγική για την Ασία περιλαμβάνει νέους μακροπρόθεσμους στόχους και πολιτικές προτεραιότητας με στόχο την εξασφάλιση περισσότερο αποτελεσματικού και ενεργητικού ευρωπαϊκού πολιτικού και πολιτιστικού ρόλου και οικονομικής παρουσίας σε αυτή την ιδιαίτερα δυναμική περιοχή της παγκοσμίου οικονομίας και άνοιξε το δρόμο για τη διαδικασία ASEM. Η στρατηγική αυτή συμπληρώθηκε από ανακοινώσεις για τις μελλοντικές σχέσεις με την Κίνα, την Ινδία και το ASEAN.

β) Και στην περίπτωση της Κεντρικής και Νοτίου Αμερικής υπεγράφησαν νέες συμφωνίες συνεργασίας με κάθε χώρα της περιοχής, συμπεριλαμβανομένης της Χιλής και του Μεξικού, και της Mercosur και του Συμφώνου των Άνδεων. Μόνη εξαίρεση ήταν η Κούβα, όπου παρέχεται μόνον ανθρωπιστική βοήθεια μέσω ΜΚΟ. Επιπλέον, μετά τις προηγούμενες δηλώσεις των Ευρωπαϊκών Συμβουλίων της Κερκύρας, του Έσσεν και των Καννών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Μαδρίτης υιοθέτησε το Δεκέμβριο 1995 νέα μακροπρόθεσμη στρατηγική με στόχο την ενίσχυση της εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ΕΕ-ΛΑ μέχρι το 2000.

3: Οι λεπτομέρειες της κοινοτικής συνεργασίας με την Ασία και τη Λατινική Αμερική, 1991 έως 1995.

3.1. Γενική Ποσοτική Επισκόπηση της Κοινοτικής Συνεργασίας

Στο παρόν κεφάλαιο, θα καταβληθεί προσπάθεια να εκτεθεί όσο το δυνατόν σαφέστερα, χρησιμοποιώντας τα στοιχεία εκείνα που προσφέρουν συγκριτική εικόνα για όλες τις περιοχές ΑΛΑ, πώς προχώρησε η υλοποίηση του προγράμματος αναπτυξιακής συνεργασίας που θέσπισε ο κανονισμός ΑΛΑ. Τα στοιχεία που αναλύονται στο παρόν κεφάλαιο και παρουσιάζονται στα Παραρτήματα προέρχονται από δύο πηγές.

Πρώτον, οι συνοπτικοί πίνακες 1 και οι λεπτομερείς πίνακες 2Α έως 2Δ και 3Α έως 3Δ έχουν ληφθεί από την τράπεζα δεδομένων που ετοιμάστηκε για τη συνολική αξιολόγηση η οποία διεξάγεται αυτή τη στιγμή στη ΔΓ ΙΒ³. Τα στοιχεία αυτά προσφέρουν επισκόπηση των αναλήψεων και των εκταμιεύσεων για τις δύο περιοχές (και τις διάφορες υποδιαιρέσεις τους), τα οποία συγκεντρώθηκαν σύμφωνα με εννοιολογικό πλαίσιο βασισμένο στην ταξινόμηση DAC του ΟΟΣΑ για την επίσημη αναπτυξιακή βοήθεια (Πίνακες 2Α-2Δ) και ανά δικαιούχο χώρα (Πίνακες 3Α-3Δ). Τα στοιχεία αυτά περιλαμβάνουν ευρύτερη κλίμακα δράσεων και μέσω από αυτά που καλύπτονται αυστηρά από τους όρους του κανονισμού ΑΛΑ και χρησιμοποιούν ταξινόμηση ανά τύπο σχεδίου, η οποία είναι κάπως διαφορετική από την προσέγγιση που προβλέπει ο κανονισμός. Πράγματι, η ταξινόμηση DAC του ΟΟΣΑ δεν διακρίνει σαφώς μεταξύ όλων των τομέων συνεργασίας που αναφέρονται τόσο στον κανονισμό ΑΛΑ, όσο και στα βασικά στρατηγικά έγγραφα της Επιτροπής για την Ασία και τη Λατινική Αμερική (βλ. 2.1.1. και 2.1.2.). Για παράδειγμα, στον πίνακα 2Β (Λατινική Αμερική) εμφανίζεται σύνολο 126 εκατ. ECU που έχουν αναληφθεί για τον υποτομέα "Βιομηχανία, Εκμετάλλευση Ορυχείων και Κατασκευές". Στην πραγματικότητα, το μεγαλύτερο μέρος του ποσού αυτού συνδέεται με σχέδια που αφορούν μικρές επιχειρήσεις του άτυπου τομέα.

Η δεύτερη πηγή στοιχείων είναι οι τράπεζες δεδομένων που διατηρούν οι τεχνικές μονάδες των διευθύνσεων της ΔΓ ΙΒ που είναι αρμόδιες για την Ασία και τη Λατινική Αμερική. Εδώ αναλύεται το σύνολο των αναλήψεων, για τα καλυπτόμενα έτη, και για την Ασία και τη Λατινική Αμερική, ανά γραμμή του προϋπολογισμού. Αυτές οι γραμμές του προϋπολογισμού καλύπτουν τα είδη δράσεων τα οποία τουλάχιστον κατ' αρχήν αφορά ή με τα οποία συνδέεται ο κανονισμός ΑΛΑ και ομαδοποιούνται σε 4 κεφάλαια:

Χρηματοδοτική και Τεχνική Βοήθεια.
Οικονομική Συνεργασία.
Ανθρωπιστική Βοήθεια.
Λοιπές⁴

Τα στοιχεία για τις αναλήψεις σύμφωνα με αυτή την ταξινόμηση εκτίθενται στον Πίνακα 4 για την Ασία και στον Πίνακα 6 για τη Λατινική Αμερική.

³ Βλ., για παράδειγμα, τους σχετικούς πίνακες που περιέχονται στο "Inventory of European Community Aid" ODI, Λονδίνο, Δεκέμβριος 1996.

⁴ Για παράδειγμα, Εκδημοκρατισμός, Γυναίκες και Ανάπτυξη, Δημογραφία, Τροπικά Δάση κλπ..

Ωστόσο, ο κανονισμός ΑΛΑ 443/92 αφορά ειδικά τη διαχείριση των γραμμών του προϋπολογισμού για τη Χρηματοδοτική και Τεχνική Βοήθεια (B 7-3000 και B 7-3100) και για στενά οριζόμενη Οικονομική Συνεργασία (B 7-3001 και B 7-3110). Τα στοιχεία για τις αναλήψεις στο πλαίσιο αυτών των γραμμών του προϋπολογισμού και μόνον εκτίθενται στους Πίνακες 5 (Ασία) και 7 (Λατινική Αμερική).

Το σημείο εκκίνησης είναι ο Πίνακας 1, ο οποίος παραθέτει συνολική επισκόπηση των κοινοτικών αναλήψεων και εκταμιεύσεων για την Ασία, συμπεριλαμβανομένης της Κίνας, του Μακάο και της Υεμένης, και της Λατινικής Αμερικής. Όπως έχει ήδη σημειωθεί, ο πίνακας αυτός περιέχει στοιχεία που καλύπτουν πολύ ευρύτερο φάσμα δράσεων από εκείνες που αφορά αμέσως ο κανονισμός ΑΛΑ. Ωστόσο, απεικονίζει - και είναι ο μόνος μέχρι σήμερα - πώς καλύφθηκαν οι αναλήψεις για την Ασία και τη Λατινική Αμερική από εκταμιεύσεις. Επίσης, τα δεδομένα για τη Νότια και Νοτιοανατολική Ασία συγκεντρώθηκαν μαζί, ούτως ώστε να παρουσιάζεται σαφώς η σχέση μεταξύ αναλήψεων και εκταμιεύσεων.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι τα ποσά βοήθειας που ανελήφθησαν και εκταμιεύθηκαν τα έτη 1991 έως 1995 ήσαν σημαντικά υψηλότερα από ότι κατά τις προηγούμενες περιόδους. Από τη σειρά 8 του Πίνακα 1 προκύπτει ότι ο λόγος συνολικών εκταμιεύσεων προς συνολικές αναλήψεις κατά την καλυπτόμενη περίοδο είναι 60% και υψηλότερος για τη Λατινική Αμερική (64%) από ότι για την Ασία (58%). Μόνον ο λόγος για τη Νότιο και Νοτιοανατολική Ασία είναι κάπως χαμηλότερος (56%). Αυτός ο αριθμός μπορεί να θεωρηθεί αντιπροσωπευτικός, ή μια πρώτη προσέγγιση, του λόγου εκταμιεύσεων προς αναλήψεις για τις πράξεις που καλύπτει ο κανονισμός ΑΛΑ. Έτσι, κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση, οι συνολικές εκταμιεύσεις μειώθηκαν πολύ κάτω από τις συνολικές αναλήψεις και το χάσμα φαίνεται πλέον μεγαλύτερο από ότι σε προηγούμενες περιόδους (ο συνολικός αριθμός για την περίοδο 1986 έως 1990 είναι 64%), πράγμα που αντικατοπτρίζει σημαντική μείωση του λόγου εκταμιεύσεων προς αναλήψεις για την Ασία, η οποία δεν αντισταθμίζεται από αύξηση για τη Λατινική Αμερική. Υπάρχουν ορισμένες πιθανές εξηγήσεις για τη μείωση αυτού του αριθμού. Έτσι, μπορεί να οφείλεται σε μεγαλύτερη πολυπλοκότητα της αναπτυξιακής συνεργασίας η οποία προϋποθέτει περισσότερο χρόνο για να καταστούν τα προγράμματα λειτουργικά, καθώς και σε άλλες δυνάμεις που επιμηκύνουν το χρονικό διάστημα που απαιτείται για να αρχίσει η εφαρμογή των προγραμμάτων, όπως δυσχέρειες στην απορρόφηση των πόρων βοήθειας.

Όσον αφορά τη σχέση μεταξύ εκταμιεύσεων προς την Ασία και τη Λατινική Αμερική, ως εκατοστιαίο ποσοστό επί του συνόλου, κατά την περίοδο 1991 έως 1995 σημειώθηκε σχετική αντιστοιχία (54% για τη Ασία, 46% για τη Λατινική Αμερική) σε σύγκριση με 63% και 37% αντιστοίχως για την προηγούμενη περίοδο από το 1986 έως το 1990. Είναι συνεπώς σαφές ότι οι πλέον πρόσφατοι αριθμοί απέχουν από τη μακροχρόνια άτυπη ρύθμιση ότι περίπου δύο τρίτα της βοήθειας στο πλαίσιο του προγράμματος ΑΛΑ πρέπει να πηγαινούν στην Ασία, ποσοστό που φαίνεται ότι τηρήθηκε σε γενικές γραμμές κατά την περίοδο έως το 1990. Αυτή η εξέλιξη αντικατοπτρίζει ασφαλώς, τουλάχιστον εν μέρει, αποφάσεις των αρμόδιων για τον προϋπολογισμό αρχών των Ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων.

Οι Πίνακες 2Α-2Δ περιλαμβάνουν επίσης ανάλυση των συνολικών αναλήψεων και εκταμιεύσεων βοήθειας προς την Ασία και τη Λατινική Αμερική ταξινομούμενων κατά τρόπο ανάλογο με αυτόν που χρησιμοποιεί το DAC του ΟΟΣΑ. Για άλλη μια φορά, θα πρέπει να υπογραμμιστούν οι περιορισμοί αυτής της ταξινόμησης. Ωστόσο, μπορεί κανείς να πάρει μια ιδέα του πώς αντιμετωπίστηκαν οι προτεραιότητες που

θεσπίστηκαν με τον κανονισμό ΑΛΑ. Έτσι, είναι σημαντικό να σημειωθεί από τους Πίνακες 2Α και 2Β ότι όσον αφορά τις αναλήψεις:

- το ποσό των πόρων που αναλήφθηκε για την ανάπτυξη της υπαίθρου τόσο στην Ασία όσο και στη Λατινική Αμερική παραμένει σημαντικό σε σύγκριση με προηγούμενες περιόδους,

- τα κονδύλια που χορηγήθηκαν για το κεφάλαιο "*Περιβάλλον*" καθώς και για το κεφάλαιο "*Γυναίκες και Ανάπτυξη*" περιλαμβάνουν μόνον κονδύλια που χορηγήθηκαν ειδικά γι' αυτά τα κεφάλαια υποτιμώντας έτσι σημαντικά τη συνολική κοινοτική δέσμευση γι' αυτά τα θέματα. Ωστόσο, από τις διαθέσιμες αποδείξεις προκύπτει ότι τηρήθηκε η προϋπόθεση που θεσπίζει ο κανονισμός να κατευθύνεται το 10% των αναλήψεων προς δράσεις σχετικές με το περιβάλλον. Αυτό είναι το συμπέρασμα της μελέτης "*Αξιολόγηση της περιβαλλοντικής απόδοσης των κοινοτικών προγραμμάτων, 1990-1995*" (Τεύχος 1 ERM Οκτ. 1996).

- το ποσοστό πόρων που χορηγήθηκε για "*Κοινωνική Υποδομή και Υπηρεσίες*" έχει αυξηθεί σε σχέση, για παράδειγμα, με το μειωμένο ποσοστό που έχει χορηγηθεί για "*Οικονομική Υποδομή και Υπηρεσίες*".

Οικονομική Συνεργασία

Ο **κανονισμός ΑΛΑ** επιτάσσει ρητώς ότι πρέπει να αποδοθεί άμεση προτεραιότητα στην οικονομική συνεργασία με τις αναπτυσσόμενες χώρες εταίρους στις δύο περιοχές. Αυτό που διακρίνει την οικονομική συνεργασία από τη χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια είναι η έμφαση στο αμοιβαίο συμφέρον, δηλ. η οικονομική συνεργασία πρέπει να δημιουργεί και να ενισχύει ένα δίκτυο επιχειρηματικών και άλλων οικονομικών δεσμών μεταξύ της ΕΕ και των χωρών εταίρων της. Τα προγράμματα και σχέδια οικονομικής συνεργασίας "συμβάλλουν στην ανάπτυξη των αναπτυσσόμενων χωρών ΑΛΑ, βοηθώντας τες να ενισχύσουν τα θεσμικά τους πλαίσια ώστε να δημιουργήσουν συνθήκες ευνοϊκότερες για τις επενδύσεις και την ανάπτυξη και να εκμεταλλευθούν, κατά τον καλύτερο τρόπο, τις προοπτικές που δημιουργούνται από την αύξηση των διεθνών συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένης της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς και ενισχύοντας τη συμμετοχή φορέων, τεχνολογίας και τεχνογνωσίας όλων των κρατών μελών, ιδίως στον ιδιωτικό τομέα και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις." (άρθρο 7)

Η ΕΚ ανέπτυξε και υλοποίησε ευρεία κλίμακα μέσων για την προώθηση της οικονομικής συνεργασίας στις διάφορες μορφές της.

Η προώθηση των επενδύσεων πραγματοποιείται στο πλαίσιο των ECIP, AL-Invest, και Asia-Invest. Το ECIP, το οποίο δεν καλύπτει μόνον τις χώρες ΑΛΑ, αλλά και την περιοχή της Μεσογείου, χρηματοδοτεί δράσεις προώθησης των επενδύσεων, όπως επαφές μεταξύ επιχειρήσεων, μελέτες σκοπιμότητας, πρότυπα σχέδια, ατομική χρηματοδότηση για επιχειρηματικά κεφάλαια, προγράμματα κατάρτισης και δράσεις διαχειριστικής βοήθειας. Το AL-invest και το Asia-Invest είναι προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Επιτροπή με στόχο:

- να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη σε αμφίδρομες ροές εμπορίου και επενδύσεων,
- να βοηθήσουν την ευρωπαϊκή επιχειρηματική κοινότητα να συνειδητοποιήσει καλύτερα τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται στις περιοχές ΑΛΑ και
- να βοηθήσει εταιρείες από τις αναπτυσσόμενες χώρες ΑΛΑ να αρχίσουν αμοιβαία επωφέλη συνεργασία με ευρωπαϊκές εταιρείες.

Οι επαφές και η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων των δύο περιοχών και ευρωπαϊκών εταιρειών στηρίζεται επίσης μέσω διευκολύνσεων όπως το BC-Net (Δίκτυο Συνεργασίας Επιχειρήσεων) και το BCC (Κέντρο Επιχειρηματικής Συνεργασίας), τα οποία φέρνουν σε επαφή τις εταιρείες και ιδίως τις μικρομεσαίες.

Η κοινοτική βοήθεια διοχετεύεται επίσης στη βοήθεια προς τραπεζικές, χρηματοπιστωτικές και επιχειρηματικές υπηρεσίες για την παροχή βοήθειας προς το χρηματοπιστωτικό τομέα, τη στήριξη των ιδιωτικοποιήσεων και την ενίσχυση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων στις χώρες ΑΛΑ.

Οι ετήσιες αναλήψεις στο πλαίσιο της γραμμής του προϋπολογισμού για την Οικονομική Συνεργασία έχουν αυξηθεί σημαντικά κατά την περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση από το 1990 και έφθασαν το 1995 τα 56 εκατ. ECU για τη Λατινική Αμερική και τα 58 εκατ. ECU για την Ασία. Κατά την περίοδο 1991-1995, 16% της συνολικής βοήθειας προς τη Λατινική Αμερική και περίπου 10% για την Ασία ανελήφθησαν για οικονομική συνεργασία.

Βάσει των στοιχείων DAC δεν είναι εύκολο να γίνουν σαφή ή κατηγορηματικά σχόλια σχετικά με την κατάσταση όσον αφορά τις εκταμιεύσεις (Πίνακες 2Γ και 2Δ). Έτσι, σύμφωνα με αυτή την πηγή στοιχείων, για την Ασία, σημαντικό μέρος του συνόλου (50%) ανά τομέα δεν έχει διατεθεί καθιστώντας αδύνατη τη συναγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων σχετικά με το λόγο εκταμιεύσεων προς αναλήψεις ανά τομέα για την περιοχή κατά την περιορισμένη περίοδο που καλύπτει η παρούσα έκθεση.

Η κατάσταση είναι κάπως καλύτερη στην περίπτωση της Λατινικής Αμερικής, όπου μόνον το ένα έκτο περίπου των συνολικών εκταμιεύσεων ανά τομέα δεν έχει διατεθεί, το ίδιο περίπου ποσοστό όπως και στην περίπτωση των αναλήψεων. Έτσι, από το συνδυασμό των Πινάκων 2Β και 2Α φαίνεται να προκύπτει ότι ο λόγος εκταμιεύσεων προς αναλήψεις για τη Λατινική Αμερική είναι κάπως υψηλότερος στους πλέον παραδοσιακούς τομείς (φυσικοί πόροι και λοιποί παραγωγικοί τομείς) από ότι στους τομείς στους οποίους, κατ' αρχήν, προσπαθούν να εστιαστούν σήμερα οι δραστηριότητες οικονομικής συνεργασίας, δηλαδή στην οικονομική και κοινωνική υποδομή, στη στήριξη για τη διακυβέρνηση και την κοινωνία των πολιτών και σε οριζόντια προβλήματα, όπως γυναίκες και ανάπτυξη, ανάπτυξη της υπαίθρου κλπ. Εντούτοις, όπως σημειώθηκε ανωτέρω για την Ασία, η παρούσα έκθεση αφορά

αναγκαστικά την περίοδο 1991-1995 και συνεπώς τα στοιχεία του 1996 μπορεί να παρουσιάζουν μια κάπως διαφορετική εικόνα.

Οι Πίνακες 3Α έως 3Δ επιτρέπουν την ανάλυση των αναλήψεων και εκταμιεύσεων ανά δικαιούχο χώρα. Εδώ παρατηρείται ότι ορισμένες χώρες παρουσίασαν, παρά τις ανάγκες τους, σχετικά χαμηλό λόγο εκταμιεύσεων προς αναλήψεις κατά την περίοδο αναφοράς (Φιλιππίνες, Ινδία, Περού, Νικαράγουα). Εντούτοις, θα πρέπει να σημειωθεί ότι σημαντικά ποσοστά ανά χώρα τόσο αναλήψεων όσο και εκταμιεύσεων δεν έχουν διατεθεί ακόμη και συνεπώς τα σχόλια αυτού του είδους πρέπει να είναι διστακτικά.

Τους πίνακες που βασίζονται σε πηγές δεδομένων του ΟΟΣΑ-DAC ακολουθούν οι Πίνακες 4 και 6, οι οποίοι περιέχουν λεπτομερή δεδομένα από εσωτερικές πηγές της Επιτροπής σχετικά με τις αναλήψεις για την Ασία και τη Λατινική Αμερική, για γραμμές του προϋπολογισμού που χρηματοδοτούν δράσεις οι οποίες μπορεί να θεωρηθεί ότι καλύπτονται από τις γενικές αρχές που θέτει ο κανονισμός ΑΛΑ.

Όπως έχει ήδη σημειωθεί, ο κανονισμός ΑΛΑ παρέχει τη βάση για τη λειτουργία τεσσάρων γραμμών του προϋπολογισμού. Τα δεδομένα για τις αναλήψεις από τις γραμμές αυτές για την Ασία και τη Λατινική Αμερική περιέχονται στους Πίνακες 5 και 7.

Από τον Πίνακα 4 προκύπτει ότι οι συνολικές αναλήψεις για την Ασία αυξήθηκαν κατά δύο τρίτα την περίοδο 1990-1995. Το σύνολο σχεδόν αυτής της αύξησης (περίπου 240 εκατ. ECU) καλύφθηκε από προτεινόμενες δαπάνες στο πλαίσιο των κεφαλαίων *Χρηματοδοτικής και Τεχνικής Συνεργασίας* (140 εκατ. ECU) και *Οικονομικής Συνεργασίας* (55 εκατ. ECU), αλλαγές που αντικατοπτρίζουν τις πτυχές της αναπτυξιακής συνεργασίας στις οποίες δίδει έμφαση ο κανονισμός. Εντούτοις, σημειώθηκαν επίσης σημαντικές αυξήσεις στις αναλήψεις στο πλαίσιο των *Προγραμμάτων Αποκατάστασης, Επισιτιστικής Βοήθειας και Έκτακτης Βοήθειας*.

Όσον αφορά τη Λατινική Αμερική, αξίζει να σημειωθεί εξ υπαρχής ότι η ΕΕ είναι πλέον ο κύριος φορέας παροχής Επίσημης Αναπτυξιακής Βοήθειας προς τη Λατινική Αμερική και ήταν όντως υπεύθυνη για το 53% των συνολικών μεταφορών το 1995.

Από τον Πίνακα 6 προκύπτει ότι οι αναλήψεις για τη Λατινική Αμερική αυξήθηκαν περισσότερο από το διπλάσιο μεταξύ 1990 και 1995, από 257 εκατ. ECU σε 520 εκατ. ECU. Το συνολικό αυτό ποσό περιλαμβάνει σημαντικές αυξήσεις στις αναλήψεις για τα θέματα στα οποία δίδει έμφαση ο κανονισμός, δηλαδή για τη *Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία*, από 104 σε 232 εκατ. ECU, και την *Οικονομική Συνεργασία*, από 15 σε 56 εκατ. ECU. Οι αναλήψεις για τα τροπικά δάση αυξήθηκαν επίσης κατακόρυφα από μηδέν το 1990 σε 36 εκατ. ECU το 1995. Επιπλέον, η *Έκτακτη Βοήθεια*, η οποία ήταν αμελητέα το 1990, αυξήθηκε σε σχεδόν 22 εκατ. ECU το 1995.

3.2. Ποιοτικός Σχολιασμός: Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία και Οικονομική Συνεργασία

3.2.1. Ασία

Η Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία κάλυψε περίπου το 60% της κοινοτικής βοήθειας προς την Ασία κατά τη δεκαετία του 1990. Μπορεί - κατ' αρχήν - να ανταποκριθεί σε κάθε είδους αναπτυξιακή ανάγκη. Στην Ασία, ωστόσο, εστιάζεται σχεδόν αποκλειστικά στις φτωχές χώρες και ειδικότερα στις λιγότερο ευνοημένες ομάδες του πληθυσμού και στο φτωχό αγροτικό πληθυσμό.

Ανακούφιση της Φτώχειας

Παρόλο που υπάρχει ευρεία διασύνδεση μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης και της κοινωνικής εξέλιξης, ο δεσμός μεταξύ των δύο είναι πολύπλοκος. Το κρίσιμο ερώτημα είναι: Πώς μεταφράζεται η οικονομική ανάπτυξη σε κοινωνική και ανθρώπινη εξέλιξη; Τα υψηλά επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης μπορούν να συνοδεύονται από αυξανόμενη κοινωνική ανισότητα και φτώχεια και οι πολιτικές προσαρμογής συχνά δεν λαμβάνουν επαρκώς υπόψη την ανθρώπινη διάσταση της οικονομικής μεταρρύθμισης. Συνεπώς, η πολιτική βοήθειας πρέπει να εστιάζεται σε αυτή τη διάσταση και στη στήριξη της έννοιας της ανάπτυξης προς όφελος των φτωχών: Η οικονομική ανάπτυξη συμβάλλει στη μείωση της φτώχειας, αν:

- * οδηγεί σε βελτίωση της υγείας/εκπαίδευσης/ειδικεύσεων,
- * αυξάνει την απασχόληση (ΜΜΕ - μεγάλο δυναμικό),
- * βελτιώνει την παραγωγικότητα,
- * οδηγεί συνεπώς σε αύξηση των πραγματικών μισθών.

Στις αγροτικές περιοχές, όπου συνεχίζει να ζει το μεγαλύτερο ποσοστό των φτωχών (παρόλο που σημειώνεται πλέον στροφή προς τις αστικές περιοχές), η ανάπτυξη προς όφελος των φτωχών έχει ζωτική σημασία. Εδώ, οι δραστηριότητες πρέπει να εστιάζονται στη βελτίωση της πρόσβασης στην εκπαίδευση και την υγειονομική περίθαλψη, οι οποίες συχνά δεν είναι επαρκώς ανεπτυγμένες στις αγροτικές περιοχές, και στη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για τη γεωργία μικρής κλίμακας, για την αύξηση της επισιτιστικής ασφάλειας, και για μικρές επιχειρήσεις, για παράδειγμα με τη βελτίωση της πρόσβασης σε πιστώσεις.

Η φτώχεια αντιπροσωπεύει μείζον πρόβλημα τόσο στη Λατινική Αμερική όσο και στην Ασία, και ιδίως στη Νότιο Ασία. Ο κανονισμός ΑΛΑ αναφέρει ρητώς ότι "οι κοινοτικές πολιτικές στον τομέα της ανάπτυξης και της συνεργασίας σκοπεύουν στην προώθηση του ανθρώπινου παράγοντα". (άρθρο 2).

Η χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια "απευθύνεται κυρίως στα φτωχότερα στρώματα του πληθυσμού και στις φτωχότερες χώρες των δύο περιοχών και επιδιώκει την υλοποίηση προγραμμάτων και σχεδίων σε τομείς όπου η κοινοτική βοήθεια μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο". (άρθρο 4). Υπογραμμίζει επίσης ότι πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην ανάπτυξη του αγροτικού τομέα και στη βελτίωση του επιπέδου επισιτιστικής ασφάλειας. Το πεδίο του πρέπει επίσης να επεκταθεί στις περισσότερες προηγμένες χώρες ΑΛΑ, ιδίως, μεταξύ άλλων, στον τομέα των πειραματικών σχεδίων υπέρ των ιδιαίτερα μειονεκτούντων στρωμάτων του πληθυσμού, ιδίως στα μεγάλα αστικά κέντρα. (άρθρο 6).

Η ανακούφιση της φτώχειας και η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού αποτελούν ζωτικής σημασίας θέματα της κοινοτικής πολιτικής βοήθειας. Παρόλο που κάθε βοήθεια έχει τη δυνατότητα, εμμέσως, να μειώσει τη φτώχεια μέσω της βελτίωσης του οικονομικού, κοινωνικού και θεσμικού περιβάλλοντος, είναι ωστόσο απαραίτητο να θεθούν ως ειδικός στόχος οι φτωχοί και να προωθηθεί η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού. Κατά την περίοδο 1991-1995, σχεδόν το ένα τέταρτο της συνολικής κοινοτικής βοήθειας προς τη Λατινική Αμερική και την Ασία ανελήφθη για Κοινωνική Υποδομή και Υπηρεσίες και Ανάπτυξη της Υπαίθρου (23% στη Λατινική Αμερική, 22% στην Ασία) σε σύγκριση με 15% κατά την προηγούμενη πενταετία. Στο ποσοστό αυτό δεν περιλαμβάνονται σχέδια σε άλλους τομείς, όπως το περιβάλλον, η οικονομική υποδομή κλπ, οι οποίοι ενδέχεται επίσης να έχουν θετική επίπτωση στη φτώχεια. Αποδεικνύεται έτσι σαφώς η αυξανόμενη σημασία δραστηριοτήτων που εστιάζονται αμέσως στην ελάφρυνση της φτώχειας στο πλαίσιο της κοινοτικής πολιτικής βοήθειας. Κατόπιν της εντολής του κανονισμού ΑΛΑ, η ανακούφιση της φτώχειας στις αγροτικές περιοχές αποτελεί άμεση προτεραιότητα για τη χρηματοδοτική και τεχνική βοήθεια στις δύο περιοχές. Μεγάλα σχέδια που αφορούν, για παράδειγμα, την εκπαίδευση και την υγεία, εστιάζονται φυσιολογικά στις αγροτικές και περιθωριακές περιοχές.

Περισσότερα από 40% όλων των σχεδίων για την Ασία κατά την περίοδο 1992-1995 είχαν ως ρητό στόχο την ανακούφιση της φτώχειας. Περίπου το 70% των σχεδίων που χρηματοδότησε η ΕΚ αποσκοπούσαν έστω και εμμέσως στη μείωση της φτώχειας μέσω της βελτίωσης της επισιτιστικής ασφάλειας. Αλλά ο στόχος της ανακούφισης της φτώχειας προσεγγίστηκε και μέσω:

- * βελτίωσης των εισοδημάτων και προώθησης προγραμμάτων δημιουργίας απασχόλησης για τους φτωχούς της αγροτικών περιοχών,
- * προώθησης δίκαιης ανάπτυξης για γυναίκες και άνδρες,
- * προστασίας και αποκατάστασης ευάλωτων οικοσυστημάτων,
- * βελτίωσης της πρόσβασης σε υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

Εκτός από αυτή τη γενική έμφαση στη μείωση της φτώχειας, τα κοινοτικά κονδύλια στο πλαίσιο της Χρηματοδοτικής και Τεχνικής Βοήθειας συμβάλλουν στις προσπάθειες των κυβερνήσεων να βελτιώσουν την πρόσβαση και την ποιότητα των κοινωνικών υπηρεσιών. Στην Ινδία, για παράδειγμα, παρέχεται στήριξη στη διαδικασία μεταρρύθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και οικογενειακής πρόνοιας. Επιπλέον, τα κοινοτικά προγράμματα βοήθειας συμπληρώνονται από συγχρηματοδότηση ΜΚΟ, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής ανάμιξης ασιατικών ΜΚΟ στην υλοποίηση ορισμένων προγραμμάτων ανάπτυξης της υπαίθρου που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της Χρηματοδοτικής και Τεχνικής συνεργασίας.

3.2.2. Λατινική Αμερική

Όσον αφορά τη Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι:

- * ο τομέας της ανάπτυξης της υπαίθρου, αν και παραμένει σημαντικός, δεν αποτελεί τον πυρήνα της χρηματοδοτικής και τεχνικής συνεργασίας και η σχετική σημασία του μειώνεται,
- * αποδίδεται αυξανόμενη προσοχή στους φτωχούς των αστικών περιοχών (παιδιά του δρόμου και άλλες ευάλωτες ομάδες). Τα σχέδια στον τομέα αυτό συχνά προκύπτουν από πειραματικά σχέδια χρηματοδοτούμενα από τη γραμμή του προϋπολογισμού "Εκδημοκρατισμός και Ανθρώπινα Δικαιώματα",
- * οι μικρές επιχειρήσεις (κυρίως στον άτυπο τομέα) και τα σχέδια πιστώσεων στηρίχθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 1990, αλλά μειώθηκαν πρόσφατα.

Στα τέλη της περιόδου αναφοράς, παρατηρείται σημαντική αύξηση των πόρων που αφιερώνονται σε:

1. σχέδια εκπαίδευσης και κατάρτισης,
2. στήριξη για εθνικά τομεακά προγράμματα, ιδίως στους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης,
3. και προγράμματα με στόχο τη θεσμική ενίσχυση και τη μεταρρύθμιση της δημόσιας διοίκησης.

Όσον αφορά την Οικονομική Συνεργασία, κατά την περίοδο αναφοράς εγκαινιάστηκαν και παγιώθηκαν τα λεγόμενα "οριζόντια προγράμματα":

- * AL-INVEST (επιχειρηματική και βιομηχανική συνεργασία),
- * ALFA (δίκτυα πανεπιστημίων),
- * ALURE (ενεργειακός τομέας).

Στα τέλη της περιόδου, άρχισε να προετοιμάζεται ένα άλλο οριζόντιο πρόγραμμα - το URB-AL, που έχει ως στόχο τη δημιουργία και τη στήριξη δικτύων τοπικής αυτοδιοίκησης (πόλεων και περιφερειών).

Κάθε ένα από αυτά τα προγράμματα προσφέρει το πλαίσιο για τη χρηματοδότηση αποκεντρωμένων πρωτοβουλιών με τη δημιουργία κοινής μεθοδολογίας των προγραμμάτων. Συνεπώς, κάθε ένα από αυτά τα προγράμματα ενσωματώνει

δραστηριότητες που κατά την περίοδο 1986-90 και στις αρχές της δεκαετίας του 1990 εχρηματοδοτούντο μέσω "ατομικών" σχεδίων.

Επιπλέον, αναπτύχθηκαν και υλοποιήθηκαν σημαντικά προγράμματα, κυρίως υποπεριφερειακά, στους τομείς των προτύπων και της τελωνειακής νομοθεσίας. Συγχρόνως, υπάρχουν ακόμα ορισμένα ατομικά εθνικά σχέδια στον τομέα της προώθησης του εμπορίου, αλλά το μερίδιό τους στο πλαίσιο της συνολικής Οικονομικής Συνεργασίας μειώνεται. Τέλος, χρηματοδοτούνται προγράμματα κατάρτισης για ομάδες στόχους ζωτικής σημασίας στη Λατινική Αμερική, δηλ. στο εσωτερικό της δημόσιας διοίκησης, στελέχη επιχειρήσεων και ειδικούς της "περιφερειακής ενοποίησης".

4. Συμπεράσματα.

Το κεφάλαιο 1 της έκθεσης περιγράφει τις οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις στις χώρες που καλύπτει ο κανονισμός ΑΛΑ κατά την περίοδο αναφοράς και υπογραμμίζει ιδίως τις βελτιώσεις που ανελήφθησαν και την πρόοδο που σημειώθηκε. Τονίζει επίσης ότι χρειάζεται να γίνουν πολλά, **και στις δύο περιοχές**, και υπογραμμίζει ιδίως τη σημασία υγιών μακροοικονομικών πολιτικών, χρηστής διακυβέρνησης και της εστίασης ακόμα περισσότερων πόρων στον υγειονομικό και στον εκπαιδευτικό τομέα, στη θεσμική οικοδόμηση και συνακόλουθα, τόσο αμέσως όσο και εμμέσως, στο πρόβλημα της φτώχειας.

Παρόλο που ο κοινοτικός προϋπολογισμός για τη χρηματοδοτική, τεχνική και οικονομική συνεργασία με τις χώρες ΑΛΑ είναι σχετικά περιορισμένος σε σχέση με την ανάγκη των χωρών αυτών για εξωτερική χρηματοδότηση (ΕΑΒ και επενδύσεις), η ΕΚ μπόρεσε να συμβάλει θετικά στη:

- * διατήρηση πολιτικού και οικονομικού διαλόγου,
- * εστίαση στην ανακούφιση της φτώχειας (σε ευρεία έννοια και συμπεριλαμβανομένων προγραμμάτων πρωτοβάθμιας υγείας και πληθυσμού, πρωτοβάθμιας περίθαλψης, ενίσχυσης της θέσης των γυναικών κλπ),
- * στήριξη μακροοικονομικών μεταρρυθμίσεων και θεσμικής οικοδόμησης,
- * διευκόλυνση του εμπορίου, των επενδύσεων και της μεταφοράς τεχνολογίας,
- * στήριξη της δημοκρατίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ειδικότερα στη μετάβαση προς τη δημοκρατία·
- * πρόοδο της περιφερειακής συνεργασίας και στην ολοκλήρωση των χωρών εταίρων της, στις περιοχές ΑΛΑ.

Το κεφάλαιο 2 περιγράφει το γενικό πλαίσιο της συνεργασίας με τις χώρες ΑΛΑ, τους στόχους και τις αρχές που θεσπίζει ο κανονισμός ΑΛΑ και αποδεικνύει ότι ένα πρόγραμμα αναπτυξιακής συνεργασίας βασιζόμενο σε αυτούς τους στόχους και αρχές θα βοηθήσει ασφαλώς τις χώρες ΑΛΑ να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που εκτίθενται στο κεφάλαιο 1.

Το κεφάλαιο 3 αποδεικνύει **στο μέτρο του δυνατού λόγω των περιορισμένων διαθέσιμων στοιχείων** ότι οι πόροι που διατίθενται στο πλαίσιο του κανονισμού ΑΛΑ ανελήφθησαν σύμφωνα με τους στόχους και τις αρχές του κανονισμού. Φαίνεται ότι η παρούσα ώθηση της κοινοτικής αναπτυξιακής πολιτικής, και ιδίως του τμήματος που καλύπτει ο κανονισμός ΑΛΑ, ανταποκρίνεται στα ζωτικά αναπτυξιακά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι χώρες ΑΛΑ, συμβάλλει θετικά στην επίλυσή τους και παράλληλα στηρίζει και βελτιώνει αμοιβαία επωφελείς σχέσεις μεταξύ της ΕΕ και των χωρών ΑΛΑ.

Τέλος, λόγω της εκτεταμένης και σφαιρικής αξιολόγησης της κοινοτικής αναπτυξιακής συνεργασίας που θα καταστεί διαθέσιμη το επόμενο έτος, δεν μπορούν να υποβληθούν προτάσεις, στο παρόν στάδιο και βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, για τροποποίηση των κατευθυντηρίων γραμμών ΑΛΑ που θεσπίζει ο κανονισμός ΑΛΑ.

Σημειώσεις για τους Πίνακες

Η παρούσα έκθεση χρησιμοποιεί διάφορες ομάδες δεδομένων, κάθε μια από τις οποίες κατασκευάστηκε με διαφορετικό στόχο. Συνεπώς, είναι δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να συμφωνήσουν απολύτως οι διαθέσιμοι αριθμοί. Επιπλέον, κατά την εξέταση και ανάλυση των συνημμένων πινάκων, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι οι παρουσιαζόμενοι αριθμοί αποτελούν μη επαληθευμένες προβλέψεις συναλλαγών (αναλήψεων και δεσμεύσεων) κατά την περίοδο αναφοράς. Συνεπώς, η συναγωγή συμπερασμάτων σχετικά με τα κοινοτικά προγράμματα αναπτυξιακής συνεργασίας στις χώρες ΑΛΑ κατά την περίοδο αναφοράς βάσει των υποβαλλομένων στοιχείων πρέπει να γίνει με πολύ μεγάλη προσοχή.

Θα πρέπει ιδίως να τονιστεί ότι είναι απαραίτητο να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα ακόλουθα σημεία.

Δεσμεύσεις (δεδομένα EAB)

Οι Πίνακες 2Α και 2Β συμφωνούν με τον Πίνακα 1. Ωστόσο, ο Πίνακας 3Α - αναλήψεις για την Ασία ανά χώρα - καλύπτει ευρύτερο πεδίο από τον Πίνακα 2Α και περιλαμβάνει δεδομένα για το Ιράκ, το Ιράν και την Υεμένη. Τα σύνολα για τους Πίνακες 3Α, μείον τα ποσά γι' αυτές τις τρεις χώρες, προσεγγίζουν κατά πολύ τα σύνολα των Πινάκων 2Α και 1.

Για τη Λατινική Αμερική, τα σύνολα από τους Πίνακες 1, 2Β και 3Β είναι ουσιαστικά τα ίδια (το μεγαλύτερο μέρος των μικρών διαφορών που παρατηρούνται οφείλεται σε σφάλματα στρογγυλοποίησης).

Εκταμιεύσεις (δεδομένα EAB)

Για την Ασία, τα σύνολα των Πινάκων 2Γ και 3Γ είναι πολύ κοντά. Ωστόσο, δεν είναι ακόμα δυνατόν να εξαλειφθούν οι διαφορές μεταξύ αυτών των συνόλων και των συνόλων του Πίνακα 1. Όσον αφορά τη Λατινική Αμερική, τα σύνολα των Πινάκων 1, 2Δ και 3Δ είναι και πάλι ουσιαστικά τα ίδια (και πάλι το μεγαλύτερο μέρος των μικρών διαφορών που παρατηρούνται οφείλεται σε σφάλματα στρογγυλοποίησης).

Δεδομένα από εσωτερικές πηγές της Επιτροπής

Τα δεδομένα των Πινάκων 4 και 6 και των Πινάκων 5 και 7 έχουν ληφθεί από εσωτερικές πηγές της Επιτροπής. Περιλαμβάνουν δεδομένα για τις αναλήψεις στο πλαίσιο των γραμμών του προϋπολογισμού για τις οποίες παρέχει νομική βάση ο κανονισμός ΑΛΑ (Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία και Οικονομική Συνεργασία), καθώς και για τις γραμμές του προϋπολογισμού που μπορεί να θεωρηθεί ότι καλύπτονται από τις γενικές αρχές που θεσπίζει ο κανονισμός.

Η σύνταξη αυτών των πινάκων εμπεριέχει ένα στοιχείο επιλογής. Κατά συνέπεια, παρόλο που οι Πίνακες 4 και 6 καλύπτουν το μεγαλύτερο μέρος των αναλήψεων βοήθειας προς τις χώρες ΑΛΑ, οι Πίνακες αυτοί δεν πρέπει να θεωρηθούν εξαντλητικοί.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΙΝΑΚΕΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ

(εκατ.ΕCΥ)¹.

	Μέσος όρος 1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	Σύνολο 1991-1995
1) Αναλήψεις για την Ασία	273	383	470	504	451	696	2504
Κίνα και λοιπή Ανατολική Ασία	25	21	11	21	40	62	155
Νότιος Ασία	168	295	230	302	203	288	318
Νοτιοανατολική Ασία	50	46	153	146	165	200	710
Μη διατεθείσες	29	21	76	35	44	146	322
2) Αναλήψεις για τη Λατιν. Αμερική	181	286	338	401	390	486	1901
Νότιος Αμερική	69	134	160	170	173	232	869
Βόρειος και Κεντρική Αμερική	42	73	129	140	182	212	736
Περιφερειακές	29	16	6	49	20	28	119
Μη διατεθείσες	41	62	44	42	15	14	177
3) Εκταμιεύσεις προς την Ασία	183	261	300	264	246	369	1440
Κίνα και λοιπή Ανατολική Ασία	19	33	24	16	11	22	106
Νότιος Ασία	110	135	174	144	132	189	774
Νοτιοανατολική Ασία	34	66	75	53	76	112	382
Μη διατεθείσες	21	26	28	50	27	46	177
4) Εκταμιεύσεις προς τη Λατ. Αμερική	108	196	231	273	247	275	1222
Νότιος Αμερική	39	78	88	100	108	100	474
Βόρειος και Κεντρική Αμερική	26	62	66	98	75	94	395
Περιφερειακές	8	7	21	21	17	33	99
Μη διατεθείσες	34	49	55	54	48	47	253
5) Αναλ. Ασίας & Λατιν. Αμερικής	454	669	808	905	841	1182	4405
6) Εκταμ. Ασίας & Λατιν. Αμερικής	291	457	531	537	493	644	2662
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΝΗΜΟΝΙΟΥ							
7) Ασία μείον Κίνα και λοιπή Αν. Ασία²							
α) Αναλήψεις	241	361	457	481	406	618	2364
β) Εκταμιεύσεις	162	224	274	244	234	344	1320
ΛΟΓΟΙ: Ποσοστά :-							
8) Εκταμιεύσεων προς Αναλήψεις							
Ασία	67	68	64	52	55	53	58
Ασία μείον Κίνα και λοιπή Αν. Ασία	67	62	60	51	52	56	56
Λατινική Αμερική	60	69	68	68	63	57	64
Σύνολο	64	68	66	59	59	54	60
9) Σύνολο Αναλήψεων για							
Ασία	60	57	58	56	54	59	57
Λατινική Αμερική	40	43	42	44	46	41	43
10) Σύνολο Εκταμιεύσεων για							
Ασία	63	57	56	49	50	57	54
Λατινική Αμερική	37	43	44	51	50	43	46

¹ Πηγή: ΕΑΒ 1996. Μπορεί να εμφανίζονται μικρές διαφορές λόγω στρογγυλοποίησης

² Οι μη διατεθείσες επιμερίζονται αναλογικά

ΠΙΝΑΚΑΣ 2Α: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ (ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ)

εκατ. ECU (στρογγυλοποιημένα ποσά)

	ΣΥΝΟΛΟ 1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ 1991-1995
Βοήθεια Προγράμματος*	24	0					0
Stabex	24	0					0
Επισιτιστική Βοήθεια (Αναπτυξιακή)	273	69	100	56	63	98	386
Ανθρωπιστική Βοήθεια	86	65	84	88	90	95	422
Ανθρ. βοήθεια εκτός αποκατάστασης	86	65	84	88	81	83	401
Αποκατάσταση					9	12	22
Βοήθεια προς ΜΚΟ	46	13	14	20	20	23	91
Παραγωγικοί Τομείς Φυσικών Πόρων	436	141	47	42	86	115	431
Γεωργία	401	141	15	14	49	53	272
Δάση			32	29	37	61	159
Αλιεία	36						0
Άλλοι παραγωγικοί τομείς	22	6	8	14	22	24	74
Βιομηχανία, Ορυχεία & Κατασκευές	7	2		2	3	1	8
Εμπόριο	7	0	1	1	0		3
Τουρισμός	8	4	7	11	18	23	64
Προώθηση Επενδύσεων							
Οικονομική Υποδομή & Υπηρεσίες	93	31	44	35	33	94	236
Μεταφορές & Επικοινωνίες	53	9		2		1	12
Ενέργεια	19	6	31	2	9	0	49
Τράπεζες, Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες & λεωφορεία	20	16	13	31	24	93	177
Κοινωνική Υποδομή & Υπηρεσίες	31	51	16	160	62	54	344
Εκπαίδευση	25	6	5	150	50	19	230
Υγεία & Πληθυσμός	4	45	8	5	12	34	104
Παροχή Ύδατος				4			5
Λοιπή Κοινωνική Υποδομή & Υπηρεσίες	1	1	2	1	1	1	6
Διακυβέρνηση & Κοινωνία των Πολιτών	16	0	0	4	4	3	11
Πολυτομεακή/Οριζόντια	236	4	108	71	58	154	395
Περιβάλλον	94	4	33	17	1	65	121
Γυναίκες και Ανάπτυξη			0		0	37	37
Ανάπτυξη της Υπαίθρου	142		75	54	57	52	237
Λοιπή Πολυτομεακή							
Μη διατεθείσα ανά Τομέα	103	2	48	13	14	37	114
ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΙΑΣ	1366	383	470	504	451	696	2504

ΠΙΝΑΚΑΣ 2B: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ (ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ)

εκατ. ECU (στρογγυλοποιημένα ποσά)

	ΣΥΝΟΛΟ 1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ 1991-1995
Βοήθεια Προγράμματος*	0						0
Επισιτιστική Βοήθεια (Αναπτυξιακή)	131	55	48	56	50	52	261
Ανθρωπιστική Βοήθεια	54	16	22	32	59	59	188
Ανθρ. βοήθεια εκτός αποκατάστασης	54	16	22	32	49	47	166
Αποκατάσταση					10	12	22
Βοήθεια προς ΜΚΟ	101	34	37	39	51	43	204
Παραγωγικοί Τομείς Φυσικών Πόρων	104	16	68	70	12	25	191
Γεωργία	76	9	35	41	8	22	115
Δάση			20	21	5	2	48
Αλιεία	27	7	13	7			27
Άλλοι παραγωγικοί τομείς	76	36	17	18	43	56	170
Βιομηχανία, Ορυχεία & Κατασκευές	36	31	10	9	31	45	126
Εμπόριο	34						0
Τουρισμός	5	5	7	9	12	10	43
Προώθηση Επενδύσεων							
Οικονομική Υποδομή & Υπηρεσίες	36	6	6		7	10	29
Μεταφορές & Επικοινωνίες	21	3			7	3	13
Ενέργεια	15	4	6			7	17
Τράπεζες, Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες & λεωφορεία							
Κοινωνική Υποδομή & Υπηρεσίες	113	25	35	40	20	103	223
Εκπαίδευση	7				2		2
Υγεία & Πληθυσμός	44	24	17	15	16	68	140
Παροχή Ύδατος	59	1	16	20		24	61
Λοιπή Κοινωνική Υποδομή & Υπηρεσίες	4	1	1	6	2	11	21
Διακυβέρνηση & Κοινωνία των Πολιτών	5	10	10	15	14	21	70
Πολυτομεακή/Οριζόντια	59	49	53	65	66	58	291
Περιβάλλον	3	4	2	6	16	14	42
Γυναίκες και Ανάπτυξη				4	5		9
Ανάπτυξη της Υπαίθρου	56	39	50	48	44	21	202
Λοιπή Πολυτομεακή		6	1	8	1	23	39
Μη διατεθείσα ανά Τομέα	227	38	42	66	69	58	273
ΣΥΝΟΛΟ ΛΑΤΙΝ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ	906	286	338	401	390	486	1900

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2Γ: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑ ΑΝΑ
ΤΟΜΕΑ (ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΙΣ)**
εκατ. ECU (στρογγυλοποιημένα ποσά)

	ΣΥΝΟΛΟ 1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ 1991-1995
Βοήθεια Προγράμματος *	25						0
Διαρθρωτική Προσαρμογή Stabex	1 24	0					0
Επισιτιστική Βοήθεια (Αναπτυξιακή)	241	107	108	37	19	57	328
Ανθρωπιστική Βοήθεια	45	36	48	59	23	36	202
Ανθρ. βοήθεια εκτός αποκατάστασης Αποκατάσταση	45	36	48 0	59	23 0	36 0	202
Βοήθεια προς ΜΚΟ	34	20	13	15	15	18	81
Παραγωγικοί Τομείς Φυσικών Πόρων	1	0	0	0	0	2	2
Γεωργία Δάση Αλιεία	1	0	0 0	0 0	0 0	0 2	2
Άλλοι παραγωγικοί τομείς	4	4	6	11	13	21	55
Βιομηχανία, Ορυχεία & Κατασκευές Εμπόριο Τουρισμός Προώθηση Επενδύσεων	0 0 4	0 0 4	0 0 6	0 0 11	0 0 13	0 0 21	55
Οικονομική Υποδομή & Υπηρεσίες	12	2	5	0	0	0	7
Μεταφορές & Επικοινωνίες Ενέργεια Τράπεζες, Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες & λεωφορεία	0 12 0	0 2 0	0 5 0	0 0 0	0 0 0	0 0 0	7
Κοινωνική Υποδομή & Υπηρεσίες	2	1	1	4	3	6	15
Εκπαίδευση Υγεία & Πληθυσμός Παροχή Ύδατος Λοιπή Κοινωνική Υποδομή & Υπηρεσίες	0 1 1 1	0 1 0 0	0 1 0 0	0 3 0 1	0 3 0 0	1 4 1 1	15
Διακυβέρνηση & Κοινωνία των Πολιτών		0	0	1	1	1	3
Πολιτοομακή/Οριζόντια	2	0	0	1	0	1	2
Περιβάλλον Γυναίκες και Ανάπτυξη Ανάπτυξη της Υπαίθρου Λοιπή Πολιτοομακή	0 2	0 0	0 0 0	1 0 0	0 0 0	1 0 0	2
Μη διατεθείσα ανά Τομέα	536	86	114	120	154	210	684
ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΙΑΣ	902	256	295	248	228	352	1379

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2Δ: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ΑΝΑ
ΤΟΜΕΑ (ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΙΣ)**

εκατ. ECU (στρογγυλοποιημένα ποσά)

	ΣΥΝΟΛΟ 1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ 1991-1995
Βοήθεια Προγράμματος *							
Διαρθρωτική Προσαρμογή Stabex			0				
Επισιτιστική Βοήθεια (Αναπτυξιακή)	113	57	52	40	23	25	197
Ανθρωπιστική Βοήθεια	38	17	21	25	18	45	126
Ανθρ. βοήθεια εκτός αποκατάστασης	38	17	21	25	18	43	124
Αποκατάσταση						2	2
Βοήθεια προς ΜΚΟ	80	23	25	35	38	31	152
Παραγωγικοί Τομείς Φυσικών Πόρων	31	17	18	46	28	26	135
Γεωργία	25	15	11	32	16	12	86
Δάση			4	8	8	4	24
Αλιεία	6	2	3	6	4	10	25
Άλλοι παραγωγικοί τομείς	31	14	31	29	31	21	126
Βιομηχανία, Ορυχεία & Κατασκευές	25	7	18	13	16	6	60
Εμπόριο	5	2	8	8	7	6	31
Τουρισμός							
Προώθηση Επενδύσεων	1	5	5	8	8	9	35
Οικονομική Υποδομή & Υπηρεσίες	10	4	7	7	2	4	24
Μεταφορές & Επικοινωνίες	1	1	3	7	2	4	17
Ενέργεια	3	3	4	0	0	0	7
Τράπεζες, Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες & Λεωφορεία	6	0	0	0	0		0
Κοινωνική Υποδομή & Υπηρεσίες	35	17	22	20	23	32	114
Εκπαίδευση	3	1	0	1	2	1	5
Υγεία & Πληθυσμός	14	6	12	8	11	18	55
Παροχή Ύδατος	17	10	9	10	9	3	41
Λοιπή Κοινωνική Υποδομή & Υπηρεσίες	1	0	1	1	1	10	13
Διακυβέρνηση & Κοινωνία των Πολιτών	0	9	12	14		9	44
Πολυτομεακή/Οριζόντια	23	7	9	17	22	32	87
Περιβάλλον	1	1	2	2	2	2	9
Γυναίκες και Ανάπτυξη			0	0	0	1	1
Ανάπτυξη της Υπαίθρου	22	6	7	13	19	25	70
Λοιπή Πολυτομεακή		0	0	2	1	4	7
Μη διατεθείσα ανά Τομέα	174	30	31	39	49	56	205
ΣΥΝΟΛΟ ΛΑΤΙΝ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ	535	195	228	272	234	281	1210

ΠΙΝΑΚΑΣ 3Α: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑ ΑΝΑ**ΧΩΡΑ (ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ)**

εκατ. ECU (στρογγυλοποιημένα ποσά)

	ΣΥΝΟΛΟ 1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ 1991-1995
Αφγανιστάν	14	4	19	24	37	38	122
Μπαγκλαντές	227	145	74	67	75	98	459
Μπουτάν	8	6	6	1	0		13
Καμπότζη	6	3	23	15	68	37	146
Κίνα	118	21	8	19	38	61	146
Χονγκ Κονγκ	8		3	2	2	1	7
Ινδία	471	98	41	176	43	103	462
Ινδονησία	43	13	33	6	10	66	128
Ιράκ		116	3	22	23	30	194
Ιράν	5	2	2	5	3		11
Λάος	19	1	4	16	17	15	52
Μαλαισία	1						
Νεπάλ	8	1	3	3	18	30	54
Πακιστάν	85	34	78	29	26	7	175
Φιλιππίνες	87	6	51	49	27	52	184
Σρι Λάνκα	28	7	9	2	4	10	32
Ταϊλάνδη	85	8	13	9	12	11	54
Βιετνάμ	9	15	27	50	27	18	138
Υεμένη	9	7	2	15	2	4	30
Μη διατεθείσα ανά χώρα	147	21	76	35	44	146	322
ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΙΑΣ	1378	508	475	545	476	727	2731

ΠΙΝΑΚΑΣ 3Β: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ**ΑΜΕΡΙΚΗ ΑΝΑ ΧΩΡΑ (ΑΝΑΛΗΨΕΙΣ)**

εκατ. ECU (στρογγυλοποιημένα ποσά)

	ΣΥΝΟΛΟ 1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ 1991-1995
Αργεντινή	9	3	4	3	6	18	34
Βολιβία	107	21	42	34	7	35	139
Βραζιλία	25	13	24	18	30	27	111
Χιλή	40	19	25	20	13	18	94
Κολομβία	29	10	23	17	11	15	77
Κόστα Ρίκα	8	1	2	11	2	5	20
Κούβα	12	5	7	14	22	31	79
Ισημερινός	29	13	3	13	21	21	71
Ελ Σαλβαδόρ	36	14	55	44	17	22	152
Γουατεμάλα	37	18	15	29	55	34	151
Ονδούρα	26	3	11	2	16	31	63
Μεξικό	19	8	9	7	13	7	44
Νικαράγουα	66	23	27	25	56	61	192
Παναμάς	5	0	1	7	1	21	29
Παραγουάη	4	14	1	5	17	5	42
Περου	95	37	32	45	60	58	232
Ουρουγουάη	4	3	3	2	4	14	26
Βενεζουέλα	2	1	2	13	3	22	41
Περιφερειακή	144	16	6	49	20	28	119
Μη διατεθείσα ανά χώρα	205	62	44	42	15	14	177
ΣΥΝΟΛΟ							
ΛΑΤΙΝ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ	902	284	336	400	389	487	1896

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3Γ: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΑΣΙΑ ΑΝΑ ΧΩΡΑ
(ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΙΣ)**

εκατ. ECU (στρογγυλοποιημένα ποσά)

	ΣΥΝΟΛΟ 1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ 1991-1995
Μπαγκλαντές	130	53	64	62	47	101	326
Μπουτάν	5	2	5	3	2	2	13
Καμπότζη	4	3	16	15	7	18	59
Κίνα	88	32	21	16	8	20	97
Ινδία	300	30	50	31	46	45	202
Ινδονησία	38	10	9	10	11	18	57
Λάος	7	2	2	3	5	8	20
Νεπάλ	14	3	2	4	3	2	14
Πακιστάν	52	38	40	19	14	10	121
Φιλιππίνες	28	13	13	6	18	30	80
Σρι Λάνκα	29	7	3	6	5	4	25
Ταϊλάνδη	79	21	19	8	11	18	77
Βιετνάμ	8	12	14	12	17	17	71
Υεμένη	16	7	9	4	2	9	31
Μη διατεθείσα ανά χώρα	104	26	28	50	27	46	178
ΣΥΝΟΛΟ ΑΣΙΑΣ	902	258	294	248	224	347	1371

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3Δ: ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΗ ΛΑΤΙΝΙΚΗ
ΑΜΕΡΙΚΗ ΑΝΑ ΧΩΡΑ (ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΕΙΣ)**

εκατ. ECU (στρογγυλοποιημένα ποσά)

	ΣΥΝΟΛΟ 1986-1990	1991	1992	1993	1994	1995	ΣΥΝΟΛΟ 1991-1995
Αργεντινή	0	0	0	0	0	0	0
Βολιβία	60	21	24	22	22	16	105
Βραζιλία	23	8	12	13	19	12	64
Χιλή	35	11	11	15	13	9	59
Κολομβία	10	5	5	11	9	12	41
Κόστα Ρίκα	13	3	5	5	3	7	23
Κούβα	9	7	6	11	2	15	41
Ισημερινός	14	8	5	7	7	8	36
Ελ Σαλβαδόρ	16	10	16	34	20	18	99
Γουατεμάλα	20	11	7	13	14	17	62
Ονδούρα	13	9	2	10	5	5	30
Μεξικό	13	5	5	6	10	7	33
Νικαράγουα	43	17	21	16	18	23	95
Παναμάς	0	0	1	2	3	2	8
Παραγουάη	5	0	2	4	3	7	16
Περου	46	22	27	27	32	34	142
Ουρουγουάη	2	0	2	0	0	0	2
Βενεζουέλα	2	0	0	1	2	3	6
Περιφερειακή	42	7	21	21	17	33	99
Μη διατεθείσα ανά χώρα	170	49	55	54	48	47	253
ΣΥΝΟΛΟ	536	194	228	272	246	275	1215
ΛΑΤ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ							

Πίνακας 4

Ασία: Αναλήψεις (εκατ. ECU)

	Γραμμή προϋπ/ σμού	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1991-95
Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία	73000	225.05	210.85	211.22	310.62	276.73	366.29	1375.71
Σύνολο Α		225.05	210.85	211.22	310.62	276.73	366.29	1375.71
Οικονομική Συνεργασία								
Οικονομική συνεργασία	73001	2.79	11.99	13.45	49.41	42.21	57.47	174.44
ECIP	75000	2.88	5.49	10.00	12.56	...	...	28.05
Επιστήμη και Τεχνολογία	66224	1.07	...	3.97	2.31	4.05	...	10.33
Επιστημονική Συνεργασία	68371	7.32	3.97	3.73	11.71	4.51	...	23.92
Ενεργειακή Συνεργασία	41041	0.21	1.12	1.51	1.00	0.91	...	4.54
Σύνολο Β		14.27	22.57	32.66	76.99	51.69	57.47	241.28
Ανθρωπιστική Βοήθεια								
Πρόσφυγες	73920	18.99	28.88	62.17	43.37	37.07	38.17	209.66
Αποκατάσταση	75076	...	...	...	...	10.00	11.50	21.50
Ναρκωτικά	75080	1.59	3.79	4.99	1.67	2.33	2.16	15.05
Επιστ. βοήθεια	72000	82.20	74.94	110.81	18.02	12.00	84.74	300.51
Έκτακτη Βοήθεια	72010	...	...	1.05	14.00	...	12.70	26.75
Aids	75046	0.21	1.12	1.51	1.00	0.91	...	4.54
Σύνολο Γ		103.37	107.61	178.02	77.06	61.40	149.27	586.93
Λοιπές								
Περιβάλλον	75040	0.13	0.04	0.53	2.46	0.80	...	3.83
Τροπικά Δάση	75041	...	...	8.73	11.76	9.64	3.17	33.30
Γυναίκες και Ανάπτυξη	75051	...	...	0.08	...	0.04	...	0.12
Λοιπές (n.e.s.)		34.76	30.00	35.34	37.79	72.70	42.21	218.04
Σύνολο Δ		34.89	30.04	44.68	52.01	83.18	45.38	255.79
Σύνολο		377.58	371.07	469.39	520.80	479.53	618.41	2203.93

Σημείωση: Εκτιμήσεις της Επιτροπής - οι αριθμοί αυτοί είναι προσεγγιστικοί και πρέπει να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύουν απλώς την τάξη μεγέθους των ποσών που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των συγκεκριμένων γραμμών του προϋπολογισμού.

Πίνακας 5

**Κοινοτικές Αναλήψεις προς την Ασία στο πλαίσιο του κανονισμού ΑΛΑ 443/92.
Γραμμές του Προϋπολογισμού Β 73000 και Β 73001 (εκατ. ECU)**

	Γραμμή προϋπ/ σμού	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1991-95
Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία	73000	225.05	210.85	211.22	310.62	276.73	366.29	1375.71
Οικονομική Συνεργασία	73001	2.79	11.99	13.45	49.41	42.21	57.47	174.44
Σύνολο		227.84	222.84	224.67	360.03	360.03	318.94	1550.25

Σημείωση: Εκτιμήσεις της Επιτροπής - οι αριθμοί αυτοί είναι προσεγγιστικοί και πρέπει να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύουν απλώς την τάξη μεγέθους των ποσών που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των συγκεκριμένων γραμμών του προϋπολογισμού.

Σημείωση: Ο παρόν Πίνακας και ο Πίνακας 7 παρέχουν στοιχεία για αναλήψεις στο πλαίσιο των γραμμών του προϋπολογισμού οι οποίες έχουν ως νομική βάση τον κανονισμό ΑΛΑ.

Πίνακας 6

Λατινική Αμερική: Αναλήψεις (εκατ. ECU)

	Γραμμή προϋπ/ σμού	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1991-95
Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία	73100	103.78	134.28	152.52	168.20	203.06	231.57	899.63
Σύνολο Α		103.78	134.28	152.52	168.20	203.06	231.57	899.63
Οικονομική Συνεργασία								
Οικονομική συνεργασία	73110	14.77	20.33	35.28	46.60	46.60	56.00	204.81
ECIP	78720	4.49	3.66	5.93	8.54	11.47	9.79	39.39
Επιστήμη και Τεχνολογία	66224	3.67	1.85	2.19	2.01	4.15	...	10.20
Επιστημονική Συνεργασία	68371	7.92	9.30	11.79	16.57	14.76	...	52.42
Ενεργειακή Συνεργασία	41041	0.84	0.69	1.23	1.04	0.51	...	3.47
Λοιπές (n.e.s.)		3.52	3.46	2.61	3.59	3.07	6.45	19.18
Σύνολο Β		35.21	39.29	59.03	78.35	80.56	72.24	329.47
Ανθρωπιστική Βοήθεια								
Πρόσφυγες	72120	11.96	15.62	19.28	20.00	27.77	20.00	102.67
Αποκατάσταση	76410	...	...	...	...	9.82	10.90	20.72
Ναρκοτικά	76210	1.46	2.89	4.04	4.91	3.10	2.64	17.58
Επισιτ. βοήθεια	72000	62.74	60.16	56.78	49.16	22.43	47.86	236.39
Έκτακτη Βοήθεια	72010	0.32	2.86	2.10	12.25	21.51	28.13	66.85
Aids	76211	0.83	1.16	0.50	1.34	3.36	5.62	11.98
Λοιπές (n.e.s.)		28.00	38.71	45.36	50.54	60.04	43.38	238.03
Σύνολο Γ		105.31	121.40	128.06	138.20	148.03	158.53	694.22
Λοιπές								
Περιβάλλον	76200	1.99	3.35	1.85	5.92	2.17	3.51	16.80
Τροπικά Δάση	76201	...	...	20.23	22.08	22.10	35.69	100.10
Γυναίκες και Ανάπτυξη	75051	...	...	...	...	0.32	0.36	0.68
Εκδημοκρατισμός	77030	9.99	9.99	9.99	15.00	13.00	14.00	61.98
Λοιπές (n.e.s.)		1.00	1.01	1.40	1.89	3.22	3.71	11.23
Σύνολο Δ		12.98	14.35	33.47	44.89	40.81	57.27	190.79
Σύνολο		257.28	309.32	373.08	429.64	472.46	519.61	2104.11

Σημείωση: Εκτιμήσεις της Επιτροπής - οι αριθμοί αυτοί είναι προσεγγιστικοί και πρέπει να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύουν απλώς την τάξη μεγέθους των ποσών που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των συγκεκριμένων γραμμών του προϋπολογισμού.

Πίνακας 7

Κοινοτικές Αναλήψεις προς τη Λατινική Αμερική στο πλαίσιο του κανονισμού ΑΛΑ 443/92.

Γραμμές του Προϋπολογισμού Β 73100 και Β 73110 (εκατ. ECU)

	Γραμμή προϋπ/ σμού	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1991-95
Χρηματοδοτική και Τεχνική Συνεργασία	73100	103.78	134.28	152.52	168.20	203.06	231.57	899.63
Οικονομική Συνεργασία	73110	14.77	20.33	35.28	46.60	46.60	56.00	204.81
Σύνολο		118.55	154.61	187.80	214.80	249.66	287.57	1104.44

Σημείωση: Εκτιμήσεις της Επιτροπής - οι αριθμοί αυτοί είναι προσεγγιστικοί και πρέπει να θεωρηθεί ότι αντιπροσωπεύουν απλώς την τάξη μεγέθους των ποσών που έχουν αναληφθεί στο πλαίσιο των συγκεκριμένων γραμμών του προϋπολογισμού.

ISSN 0254-1483

COM(98) 40 τελικό

ΕΓΓΡΑΦΑ

GR

11 01 02

Αριθ. καταλόγου : CB-CO-98-040-GR-C

ISBN 92-78-30390-9

Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

L-2985 Λουξεμβούργο